

Gorenjski Glas

PETEK, 12. JANUARJA 2024

LETO LXXVII, ŠT. 4, CENA 2,80 EUR | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH | INFO@G-GLAS.SI | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Osem gorenjskih objektov za odstranitev

Služba vlade za obnovo po poplavah in plazovih je objavila seznam evidentiranih objektov, ki so predvideni za odstranitev. Gre za 348 stavb v 23 občinah. Na seznamu je tudi osem objektov na Gorenjskem.

MAŠA LIKOSAR

Gorenja Dobrava – Poplavno in plazovno ogrožena območja in objekte, ki so predmet morebitne preselitve, če bodo pristojni po celovitem strokovnem pregledu ugotovili, da s preventivnimi ukrepi ni mogoče zagotoviti varnosti za osebe in njihovo premoženje, je evidentirala državna tehnična pisarna.

Kot so sporočili iz službe vlade za obnovo po poplavah in plazovih, se bo seznam še dopolnjeval oziroma spreminjal, saj se nekatere študije ogroženosti pred poplavami in plazovi

ter ugotovitvene ocene posameznih objektov na nekaterih območjih še izvajajo. »To pomeni, da bodo lahko objekti bodisi dodani bodisi umaknjeni s seznama,« so pojasnili.

Državna tehnična pisarna mora za vsak objekt na seznamu izdelati podrobno oceno in podati oziroma pridobiti strokovno mnenje. Postopek odstranitve objektov je opredeljen v noveli interventnega zakona za odpravo posledic poplav in plazov iz avgusta 2023.

Ta med drugim predvideva, da vladna služba na podlagi strokovnega mnenja pripravi osnutek sklepa za

vsak objekt za odstranitev. Sledi 15-dnevni rok javne razgrnitve za morebitne pripombe oz. pritožbe, priprava odgovorov na podane pripombe in nato predlog sklepa, ki ga vladna služba posreduje svetu vlade za obnovo. Nepremičnine za odstranitev se določijo s sklepom vlade, v katerem se opredeli in utemelji, da je zaradi varovanja življenja in zdravja ljudi odstranitev objektov nujno potrebna in v javno korist. Po potrditvi sklepa na vladi bodo lastniki prejeli odločbo za izselitev, za katero bodo imeli na voljo šest mesecev.

▶ 6. stran

Ivan Šubic in Andrej Zgonec, lastnika objektov na Gorenji Dobravi, ki so na seznamu za odstranitev / Foto: Tina Dokl

Nikini vzorniki so bratje

Te dni je v središču pozornosti športne javnosti mlada smučarska skakalka Nika Prevc. Mi smo jo imeli priložnost spoznati že pri rosnih petih letih – marca 2010, ko smo v Dolenji vasi obiskali danes najbolj znano skakalno družino na svetu.

ANA ŠUBIC

Dolenja vas – Osemnajstletna smučarska skakalka Nika Prevc, ki je v tej sezoni nanizala že štiri zmage v svetovnem pokalu, se tako pridružuje svojim starejšim bratom Petru, Cenetu in Domnu pri pisanju zgodbe najuspešnejše skakalne družine na svetu. Prav neverjetno je, da so iz ene družine izšli kar štirje vrhunski smučarski skakalci, imajo pa še mlajšo sestro, danes 14-letno Emo, ki pa ni šla po stopinjah svojih sorojencev.

Fotografija iz leta 2010, ki te dni kroži tudi po spletu: tedaj 17-letni Peter Prevc poučuje brata Ceneta in Domna ter sestro Niko skakalnih veščin. / Foto: Gorazd Kavčič

▶ 15. stran

Še zdaj se spomni le harmonike

▶ 14. stran

Harmonikarico Špelo Šemrl z Lancovega po uspešnem sodelovanju v šovu talentov, kjer se ji je zmaga le za las izmuznila, občuduje občinstvo po vsej Sloveniji.

/ Foto: Gorazd Kavčič

Priloga: **Zgornjesavc**

AKTUALNO

Nekateri bolniki prenaročeni

V torek je potekala opozorilna stavka zdravnikov in zobozdravnikov, a kot so sporočili iz nekaterih gorenjskih zdravstvenih ustanov, bistvenih sprememb v organizaciji dela ni bilo.

2

GORENJSKA

Zakaj so bili na Jesenicah brez vode

Na Jesenicah so v soboto ostali brez pitne vode. Vzrok je bila poškodba vodovoda, počila je glavna dovodna cev na platoju Karavanke. V torek se je zgodba ponovila: cev je počila ponovno ...

4

ŠPORT

Spopada se z zdravstvenimi težavami

Dvaindvajsetletna športna plezalca Lučka Rakovec je po družbenih omrežjih sporočila, da je prestala operacijo raka ščitnice in da se že tri mesece spopada z virusno okužbo želodca.

8

KULTURA

Kako je živela družina Šterk

V ljubljanskem Kinodvoru je bila v torek zvečer premiera slovenskega filma Šterkijada, pogumnega, odkritega in intimnega portreta družine jadrca Jureta Šterka skozi oči njegovega sina Igorja.

14

VREME

Danes in jutri bo pretežno jasno. V nedeljo se bo oblačnost od juga nekoliko povečala.

-9/1 °C

14 jutri: pretežno oblačno

91770352666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Standup komedija Na zdravje

V sredo, 17. januarja, si ob 20. uri v klubu Blunout v Domžalah lahko ogledate standup komedijo Na zdravje Tine Gorenjak in Tanje Kocman. Na zdravje je vzklík, ki ga imamo Slovenci najraje. Nazdravljamo tako zagnano, da bi naš narod moral pokati od zdravja.

Komedija ni sestanek anonimnih alkoholikov in ni obisk psihologa, čeprav boste na koncu menili, da ga protagonistki resnično potrebujeta. Niti ni obisk fitnesa, čeprav je trening vaših smejalnih mišic zagotovljen. Predstava se vas bo dotaknila, vas nasmejela, vas opomnila, kaj v življenju zares šteje, in vas predvsem prepričala, da v svojih težavah niste sami.

En naročnik Gorenjskega glasa si bo komedijo v paru ogledal brezplačno. Za sodelovanje v žrebanju odgovorite na vprašanje: Ob kateri priložnosti, razen pri nazdravljanju, še izrečemo voščilo na zdravje? Odgovore s svojimi podatki na koticcek@g-glas.si pošljite najkasneje do ponedeljka, 15. januarja, zjutraj.

Komedija, polna miselnih akrobacij in bistrega humorja

Dramski igralec, televizijski voditelj in ustvarjalec Nik Škrlec rad premika meje. Naučil se je več kot tri tisoč decimalk števila pi, zna povedati poštno številke vseh slovenskih krajev ter pod vodo z enim dihom sestavi deset Rubikovih kock. Njegova komedija Zdrava pamet je najbolj nora komedija o možganih, naših mislih in vseh vragolijah, ki nam jih uganjajo. Predstava je polna miselno-telesnih akrobacij in humorja. Nik bo na odru razkril nekaj svojih spominskih skrivnosti, zagat in zgodb, povezanih s sivimi celicami, hkrati pa poskrbel za presenečenja, ki vam bodo gotovo ostala v spominu. Vljudno vabljeni na smejalno prevetritev svojih misli! Predstava je na sporedu 18. januarja v sklopu abonmaja Smejmo se v Domu krajanov Šenčur, na voljo pa je še nekaj vstopnic za izven. Več informacij: 051 606 220 in www.smejmo.se.

Igralec Nik Škrlec / Foto: Mankica Kranjec

Izžrebanemu naročniku Gorenjskega glasa, ki bo pravilno odgovoril na nagradno vprašanje, bomo podarili vstopnico za predstavo Na zdravje, ki bo 29. marca v Kulturnem domu Sv. Duh v Škofji Loki. Nagradno vprašanje: Katere so prve tri decimalke števila pi? Odgovore pošljite do petka, 19. januarja, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticcek@g-glas.si.

Nagrajenca

V nagradni igri, ki je bila objavljena 22. decembra 2023, prejme darilni paket iz vinske kleti gradu Dvor v Preddvoru Irena Erjavec iz Medvod. V nagradni igri, ki je bila objavljena 19. decembra 2023, pa prejme dve vstopnici za koncert Stinga v Ljubljani Gregor Černilec iz Žirovnice. Nagrajencema čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas

Knjigo prejme **MARIJA KALAN** iz Šenčurja.

Nekateri bolniki prenaročeni

V torek je potekala opozorilna stavka zdravnikov in zobozdravnikov, a kot so sporočili iz nekaterih gorenjskih zdravstvenih ustanov, bistvenih sprememb v organizaciji dela ni bilo. Govorili smo tudi s sindikalno zaupnico sindikata Fides v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo (BGP) Kranj, zdravnico Tanjo Bohinc.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj, Jesenice – Tanja Bohinc kot zdravnica anesteziologinja dela od leta 2006. Kot je povedala, gre za naporno delo v operacijskih in intenzivnih enotah. Bohinčeva je tudi sindikalna zaupnica sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Fides v BGP Kranj. Med razlogi za stavko je vse več delovnih obremenitev in nalog

izobraževanje, boljšo plačo pa dobiš z neprespanimi nočmi, konci tedna in prazniki. Včasih si rečeš, da bi za manj plače delal tudi kakšno manj odgovorno delo in bi ob tem srečno preživljal čas z družino in prijatelji.« Kot tudi opozarja: »Naši bolniki se ne zavedajo, kako težko je iz vseh simptomov in znakov razpoznati pravilno diagnozo v izjemno kratkem času. Še posebno v po-

Tanja Bohinc / Foto: osebni arhiv

Vlada je v ponedeljek zvečer le imenovala skupino za pogajanja o stankovnih zahtevah Fidesa, pogajanja so se začela v sredo. V Fidesu so sicer poudarili, da zgolj začetek pogajanj ne bo dovolj za odpoved nadaljevanja stavke od 15. januarja do preklica. Včeraj do zaključka redakcije še ni bilo znano, ali stavka bo.

zaposlenih. »Delovni pogoji se slabšajo, ker se večajo administrativne obremenitve – ob digitalizaciji je še bolj zamudno, saj je programska oprema počasna in uporabniku neprijazna. S tem izgubljam čas, ki bi ga namenili za pogovor z bolniki. Čutimo tudi veliko željo vodstev po boljši izkoriščenosti kadrov, kot bi bili v proizvodni hali, ne samo za zdravnike, ampak vse zaposlene. Čakamo na sistemske rešitve, ki jih bo morala ustvariti vlada. Ni treba ničesar izumljati, samo pogledati je treba čez meje in začeti izvajati spremembe,« poudarja Bohinčeva.

Napredovati ne more več

Med glavnimi stankovnimi razlogi je tudi zavlačevanje s plačno reformo. Zdravnico Tanjo Bohinc čaka še več kot dvajset let dela, a napredovati ne more več. »Osnovna plača je relativno nizka glede na vloženo

rodništvu. Delo je dinamično, se zelo hitro prelevi iz rutinskega v izjemno naporno reševanje urgentnih stanj – v porodnišnici v bistvu reševanje dveh življenj.« Vsem težavam navkljub pa dodaja: »Ni lepšega trenutka, kot ko nekomu olajša bolečine, pravočasno prepoznaš bolezensko stanje in ga hitro rešiš. S tem dobiš tisti nepopisljivi užitek, ko veš, da si nekomu rešil življenje. In zato imamo radi svoje delo.«

Odpovedali nekaj nenujnih posegov

Kot so povedali v jeseniški bolnišnici, so v torek obravnave potekale po planiranem urniku. »Odpovedali smo le nekaj nenujnih posegov pacientov, približno 15 odstotkov, ki pa so bili obravnavani že naslednji dan.« Prav tako so v jeseniški bolnišnici na dan stavke izvedli vse nujne storitve in vse zdravstvene storitve za otroke do 18. leta starosti,

starejše od 65 let, vse storitve v zvezi z nosečnostjo in porodom ter vse ukrepe za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni. Tudi na oddelku za nujno medicinsko pomoč je delo potekalo kot običajno, slabe volje med pacienti pa niso zaznali, so še sporočili iz bolnišnice.

Prenaročili okrog 25 odstotkov pacientov

V gorenjskih zdravstvenih domovih (ZD) je delo potekalo brez večjih sprememb. Sindikalna pred-

imeli. »Glede na kadrovsko stisko, vrhunec respiratornih obolenj in veliko količino dela (pljučnice, bronhitis, sinuzitis, akutni glavoboli, viroze, alergijske reakcije, poslabšanja psihičnih stanj, poslabšanja nevroloških bolezni ...) kljub delu po Izjavi o minimumu delovnega procesa dela v ambulantah organizirano nismo prekinjali,« je povedala. Paciente, ki niso sodili pod okvir omenjene izjave, so prenaročali na dneve izven stavke, takih je bilo po oceni nekje 25 odstotkov.

Vlada ob stavki Fidesa

Kot so poudarili na vladi, kjer stavko zdravnikov obžaljujejo, so se plače zaposlenih v javnem zdravstvu v preteklem letu zvišale kar dvakrat: januarja in aprila. V povprečju se je plača zdravnikov dvignila za 683 evrov. Aprila lani je glavnina zaposlenih v javnem sektorju prejela dodaten plačni razred, to pa je bil po mnenju vlade prvi korak k odpravi nesorazmerij v osnovnih plačah. Kot so tudi poudarili, so s sindikati javnega sektorja decembra 2023 dosegli dogovor o

Ministrica za zdravje Valentina Prevolnik Rupel je poudarila, da se vlada želi z zdravniki pogajati v okviru centralnih pogajanj in doseči dogovor o novem zdravstvenem plačnem stebru. Prav tako meni, da je dogovor mogoče doseči v zelo kratkem času. »Verjamem, da na obeh straneh premoremo toliko volje in energije, da bomo ta korak naredili in da zaostrovanje ne bo potrebno.«

stavnica Fidesa v ZD Kranj, zdravnica družinske medicine Maja Logar Polajnar, je povedala, da so bile vse ambulate odprte, organizirane zborna stankajoči niso

uskladitvi vrednosti plačnih razredov plačne lestvice in datumu izplačila regresa za letni dopust v letu 2024. Vlada sicer želi plačni sistem v javnem sektorju urediti celovito in izstopa zdravnikov iz enotnega plačnega sistema ne podpira.

Kot pa so še dodali na vladi, intenzivno nadaljujejo prenovu zdravstvenega sistema, nedavno je bil sprejet zakon o interventnih ukrepih na področju zdravstvenega varstva, ki med drugim uvaja ukrepe na področju lažjega zaposlovanja zdravnikov tujcev. Za boljše delovne pogoje v zdravstvu pa da so uvedli številne ukrepe, kot so nagrajevanje timov družinske medicine, dodatek za povečan obseg dela za posebne obremenitve, nagrajevanje specialistov družinske medicine in dodaten razpis zdravniških specializacij.

Glede na dejavnost BGP Kranj so večji del storitev izvajali, ker so jih dolžni izvajati tudi v času stavke. / Foto: Tina Dokl

Zimski virusi na pohodu, bolnišnice so polne

Do zdaj so tako na Kliniki Golnik kot v Splošni bolnišnici Jesenice še lahko sprejeli oziroma oskrbeli vse bolnike z okužbami dihal. Skrbi pa jih morebiten dodaten porast teh okužb v prihajajočih tednih.

SUZANA P. KOVAČIČ

Golnik, Jesenice – Zaradi povečanega števila respiratornih okužb v sprejemni ambulanti Klinike Golnik beležijo približno dvakrat toliko obravnav pacientov kot običajno. »V zadnjih tednih sicer opazujemo trend upadanja okužb s koronavirusom, obenem pa povečanja števila okužb z gripo in respiratornim sincicijskim virusom (RSV), ki sta pri starejših ljudeh s kroničnimi obolenji pogost vzrok za hospitalizacijo,« je povedal Rok Lombar, dr. med, specialist pneumologije in vodja sprejemne ambulante na Kliniki Golnik, ki pacientom, ki prihajajo na preglede ali naročene preiskave v njihovo ustanovo, priporoča, naj si zaradi lastne varnosti in varnosti drugih nadenejo zaščitno masko. Zaradi povečanih obremenitev v epidemiološke situacije imajo tudi med zaposlenimi večje število bolniških odsotnosti kot običajno.

Na Kliniki Golnik so do zdaj, kot je pojasnil Lombar, ob povečanih naporih zdravstvenega osebja še lahko sprejeli oziroma oskrbeli vse bolnike z okužbami dihal. »Nas pa skrbi morebiten dodaten porast teh okužb v prihajajočih tednih. Zaradi povečanih obremenitev tudi preostalih bolnišnic so namreč medbolnišnične premestitve praktično nemogoče.« Na Kliniki Golnik so obiski dovoljeni eni osebi na bolnika na dan, in sicer med

Rok Lombar, dr. med, specialist pneumologije, vodja sprejemne ambulante na Kliniki Golnik / Foto: arhiv Klinike Golnik

14. in 16. uro. »Izjema (daljši čas obiska, obisk zunaj rednega časa obiskov) so obiski hudo bolnih ali obiski, dovoljeni s podpisano dovolilnico zdravnika. Obiski niso dovoljeni osebam, mlajšim od 12 let.«

V jeseniški bolnišnici z dodatnimi posteljami

Tudi v jeseniški bolnišnici že več tednov opažajo povečano število napotitev bolnikov na zdravljenje na njihovi interni oddelek, predvsem zaradi okužb z respiratornimi virusi. »V decembru so prednjačili bolniki z okužbo s SARS CoV-2, ob tem je bila navadno še bakterijska superinfekcija v smislu pljučnic, akutne respiratorne odpovedi, posledično so in še vedno potrebujejo tudi intenzivno zdravljenje s kisikom, antibiotiki,« so povedali v bolnišnici. Stalno imajo na oddelkih od sedem

do deset bolnikov z omenjeno okužbo.

Že od 20. decembra sprejemajo tudi bolnike v hudi respiratorni odpovedi v sklopu okužbe z virusom influence A in RSV. »Tudi ti bolniki potrebujejo zdravljenje s kisikom, velikokrat pride do bakterijske superinfekcije, tako da bolniki potrebuje-

virusom influence A, tudi starejši, pa niso bili cepljeni. Konec prejšnjega tedna in v začetku tega tedna opazimo izrazit porast napotitev v tukajšnjo urgentno internistično ambulanto, vsak dan se pregleda od štirideset do petdeset bolnikov, najpogostejši vzrok pa so respiratorne infekcije.«

Z NIJZ so sporočili, da sicer podatki sprotne spremljanja akutnih okužb dihal na vzorcu slovenske populacije ne kažejo, da je doslej letošnja sezona intenzivnejša v primerjavi z lansko. »Poudarjamo pa, da beležimo samo tiste paciente, ki so se odločili za pregled oz. posvet v ambulanti osnovnega zdravstvenega varstva, in ne vseh v Sloveniji, ki so preboleli ali še trenutno prebolevajo blažji akutni infekt dihal in posveta oz. zdravniške pomoči ne potrebujejo. Vtis je, da je veliko blažjih okužb med otroki, odraslimi, starejšimi, ki ne vstopijo v zdravstveni sistem in blažjo okužbo prebolijo sami ob pomoči zdravil za lajšanje glavobola, bolečin v žrelu in antipiretikov. Vsekakor pa trenutno hkrati krožijo SARS-CoV-2 (trenutno nekoliko upada), virus influence (povzročitelj gripe) in kar intenzivno RSV. Obseg zbolevanja z akutnimi okužbami dihal je zagotovo večji, kot bi sklepali na osnovi naših podatkov.«

jo zdravljenje s kisikom, antibiotikom in vso drugo podporno terapijo, nekateri tudi umetno predihavanje. Opažamo tudi, da so bolniki, ki so bili okuženi s SARS CoV-2, starejši s pridruženimi internističnimi boleznimi, veliko je bilo tudi oskrbovancev domov za starejše, zelo redki so bili cepljeni s povzročiteljem odmerkom cepiva. Vsi bolniki, okuženi z

Internistična služba jeseniške bolnišnice razpolaga samo s 53 posteljami, in kot so dejali, so že dalj časa popolnoma zasedeni. »Pomagamo si z dodatnimi posteljami in z namestitvijo internističnih bolnikov trenutno predvsem na kirurškem oddelku.« Obiski so zelo omejeni oziroma niso dovoljeni, dovoljeni so le s pristankom lečečega zdravnika.

Nekdanji šef Brda zavajal KPK

Komisija za preprečevanje korupcije je ugotovila, da je nekdanji direktor JGZ Brdo mag. Marjan Hribar kršil integriteto.

SIMON ŠUBIČ

Ljubljana – Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) je v letu 2021 prejela prijavi, ki sta se nanašali na sume nepravilnosti pri oddaji Vile Zlatorog v najem takratnemu predsedniku vlade Janezu Janši v letih 2020 in 2021. Vokviru predhodnega preizkusa prijave je pridobila pojasnila in dokumentacijo JGZ Brdo in generalnega sekretariata vlade. Kršitev iz lastnih pristojnosti v

zvezi z oddajo Vile Zlatorog Komisija ni potrdila, zato je v začetku leta 2022 sprejela sklep, da prijavo sprejme v nadaljnjo obravnavo. Janša pri zasebnem najemu Vile Zlatorog namreč ni nastopal v funkciji predsednika vlade (vilo je najel kot zasebni uporabnik), prav tako do protokolarnega objekta zaradi svoje funkcije ni imel ekskluzivnega dostopa, saj se ta oddaja tudi na trgu v skladu s sprejetim tržnim cenikom, storitve zasebnega

najema pa so bile zaračunane na podlagi tržnih in ne javnih cenikov.

V kasnejšem postopku preiskave pa je KPK ugotovila, da je tedanji direktor JGZ Brdo mag. Marjan Hribar oktobra 2021 zatrjeval, da v primeru najema Vile Zlatorog Janši ni dal popusta, in s tem podal izjavo, ki se ni ujemala z resničnim stanjem. Prav tako kljub večkratnim zaprosilom ni konkretno pojasnil, v katerih kategorijah sob so bili gostje nastanjeni,

in je podal zavajajoče pojasnilo o tem, zakaj JGZ Brdo posameznih nočitev ni obračunal po takrat veljavnih cenah. »S tem pa je oviral Komisijo pri opravljanju njenih zakonskih nalog. Hkrati je medijem podal odgovor, da se tržno prodajajo proste kapacitete Vile po veljavnem ceniku tržne dejavnosti in da so bili vsi gostje enako obravnavani, kar so bile glede na dejansko stanje prav tako zavajajoče informacije,« so sporočili iz KPK.

K

KOMENTAR
SIMON ŠUBIČ

Odločbe in roki

Dvotedenska protestna omejitev dela sodišče ni prva stavkovna aktivnost slovenskih sodnikov v samostojni Sloveniji, niti ni ustavno sodišče z ugotovitveno odločbo konec junija lani prvič doslej zakonodajalcu naložilo, da mora primerno urediti sodniške plače. Za te je ugotovilo, da so prenizke in v bistvenem nesorazmerju s plačami izvršilne in zakonodajne veje oblasti, kar je v neskladju z načelom delitve oblasti. Javnost na protest sodnikov večinoma gleda skozi prizmo boja za višje plače, manj poudarka pa daje prav tako bistvenemu sprožilcu protesta – nespoštovanju roka (3. januar), do katerega bi morala vlada in državni zbor ustavno odločbo uresničiti. Povsem razumljivo je, da sodniki v takšni situaciji protestirajo proti kršenju pravnega reda v državi in se zavzemajo za spoštovanje pravne države, neodvisnosti sodstva ter načela delitve oblasti.

Slovenska ustava pravi, da je ustavno sodišče najvišji organ sodne oblasti za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin, njegove odločbe pa so obvezne. Zakon o ustavnem sodišču jo dopolnjuje z določilom, da mora zakonodajalec ugotovljeno protiuustavnost oziroma nezakonitost odpraviti v roku, ki ga določi ustavno sodišče. Takšno poenostavljeno povzemanje členov ustave in zakona sicer razkriva mojo

pravno laičnost in šibkost, pa vendar glede spoštovanja rokov, ki jih postavi ustavno sodišče, ni dileme – treba jih je spoštovati.

Roki nas spremljajo vse življenje. Predstavljajo nam časovni okvir, v katerem naj bo zastavljeno opravilo, naloga ali obveznost izpolnjena. Roke, ki si jih postavljamo sami v osebni življenju, kot je na primer, da jutri začnemo hujšati, pogosto rahljam in jih razvlečemo na daljša obdobja. Obstajajo pa roki, ki jih je priporočljivo upoštevati, da se izognemo precej bolj bolečim posledicam, kot je malo kasnejša izguba telesne teže. S pravočasnim plačevanjem položnic se izognemo zamudnim obrestim, bognedaj celo prekinitvi storitve njegove izvajalca, na primer telekomunikacijskega operaterja. Si predstavljate, da do roka ne izpolnite službenih obveznosti ali da želite banki z nekajmesečnim zamikom poravnati naslednji obrok hipotekarnega posojila? Da ne registrirate pravočasno svojega avtomobila in vas z njim na cesti ustavijo policisti? Ali pa da državi do roka ne plačate davkov, ki vam jih je odmerila?

Da, protest sodnikov ima za cilj višje plače, a tudi, da država spoštuje ustavne odločbe in roke, ki so v njih zapisane. Zdajšnjih zagotovil, da bo ustavna odločba zagotovo uresničena, a nekoliko kasneje, kot bi morala biti, od pravne države ne bi smeli nikoli slišati.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubič

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubič, Simon Šubič, Nika Toporiš, Ana Volčjak Aleksič stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobota, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltredni, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Zakaj so bili na Jesenicah brez vode

Na Jesenicah so v soboto ostali brez pitne vode. Vzrok je bila poškodba vodovoda, počila je glavna dovodna cev na platoju Karavanke. V torek se je zgodba ponovila: cev je počila ponovno ...

URŠKA PETERNEL

Jesenice – Minulo soboto je večji del Jesenic ostal brez vode. V noči s petka na soboto je namreč prišlo do večje poškodbe cevi na vodovodu Peričnik pri platoju Karavanke. V podjetju Jeko so se takoj lotili popravila, a je zaradi zahtevnosti poškodbe odpravljanje okvare trajalo skoraj celo soboto.

Občani – brez vode je ostalo okrog 9300 uporabnikov – so se medtem znašli po svoje, težave so imeli zlasti starejši. Kot so pisali po družbenih omrežjih, je v nekaterih trgovinah celo zmanjkalo ustekleničene vode.

Le tri dni zatem, v torek, pa se je scenarij ponovil. Prišlo je do nove poškodbe vodovoda, tokrat le nekaj metrov pred v soboto saniranim odsekom, delavci Jeka pa so okvaro v težkih razmerah – gradbena jama je bila globoka kar sedem metrov – odpravljali ves dan. Ob tem je bilo stanje boljše kot v soboto, saj so delavci podjetja Jeko naredili prevezavo na vodni vir Mlake in večina objektov je tako vodo vendarle imela, razen v višjih nadstropjih stolpnic, a so si stanovalci

Uroš Bučar, direktor Jeka Jesenice / Foto: Nik Bertonec

vodo lahko natočili v kleti. Poleg tega so odgovorni aktivirali gasilske enote GARS Jesenice, Zabreznica, Radovljica in Kranj in s pomočjo gasilskih cistern polnili ne-

poznó zvečer je iz pip znova pritekla pitna voda.

Kot je povedal direktor Jeka Uroš Bučar, je bil distribucijski cevovod, na katerem je prišlo do okvare, zgrajen

Kje rešitev vidijo na Občini Jesenice? »Na kratki rok kaj dosti ni možno storiti, saj vsaka večja investicija zahteva svoj čas, potreben za izvedbo vseh upravnih postopkov pred začetkom gradnje in za izvedbo gradbenih del,« so povedali.

katere vodohrane. Občani so po vodo za osnovne potrebe lahko prišli tudi na čistilno napravo na Slovenski Javornik. Proti večeru jim je okvaro uspelo odpraviti in

leta 1986. Takrat so za gradnjo cevovodov uporabljali tudi PVC material, ki se je kasneje izkazal kot nezanesljiv, zlasti v primeru neustrezne vgradnje ali v zahtevnih

geoloških pogojih. PVC material je namreč lomljiv; ko je cev izpraznjena, se ustvari vakuum in ob pritisku počí, zato se okvare ponavljajo, je pojasnil Bučar.

Bolnišnica, dom starejših ...

Ob tem so bili vrtci, šole, bolnišnica in dom upokojencev z vodo k sreči preskrbljeni. V šole in vrtnice so jo pripeljali gasilci, v Splošni bolnišnici Jesenice pa imajo svoj rezervoar, ki ga uporabijo v primeru motene oskrbe z vodo. Direktorica Doma upokojencev dr. Franceta Bergelja Karmen Arko pa je povedala, da so prav tako priključeni na bolnišnični zalogovnik, tako da so vodo imeli, so pa poskrbeli za varčno porabo.

Okvare v prihodnje še pogostejše

Ob tem v podjetju Jeko menijo, da lahko podobne izpade oskrbe s pitno vodo pričakujejo tudi v prihodnje, dogajale se bodo še pogostejše. Sistem je namreč star in dotrajan. Tako bo nujna obnova, možne rešitve že iščejo, imenovali naj bi tudi delovno skupino, ki bo določila prednostne projekte.

V bližini platoja Karavanke je dvakrat počila dovodna cev vodovoda Peričnik. / Foto: arhiv Jeko

Problem premajhnih zalog vode

Ponovno se je pokazal tudi problem premajhnih zalog vode za mesto Jesenice v vodohranih, saj je je zgolj 650 kubičnih metrov. Tako bi bilo nujno povečanje

vodohranov, da bi v njih skladiščili vsaj 3500 kubičnih metrov vode, kar pri začetku za preskrbo v primeru okvar. Ena od rešitev pa bi bila tudi vključitev vode iz predora Karavanke v sistem Peričnik.

Ministrica bolnišnici obljubila pomoč pri sanaciji

Radovljiško občino sta na povabilo lokalnega odbora Gibanja Svoboda v torek obiskala ministrica za zdravje Valentina Prevolnik Rupel in vodja Službe Vlade RS za obnovo po poplavih in plazovih Boštjan Šefic. Slednji je sodeloval tudi na rednem srečanju zgornjegorenjskih županov.

MARJANA AHAČIČ

Begunje, Radovljica – Obisk sta začela v Psihiatrični bolnišnici Begunje, kjer sta si skupaj z vodstvom bolnišnice in predstavniki občine najprej ogledala stanje po avgustovski vodni ujmi.

Šest milijonov za sanacijo

Kot je povedala v. d. direktorice bolnišnice Lea Žmuc Veranič, so stroški obnove ocenjeni na kar šest milijonov evrov. Doslej so v sanacijo vložili okoli tristo tisoč evrov lastnih sredstev, trenutno pa v objektu poteka sušenje poplavljenih prostorov. Teh še vedno ne morejo uporabljati, zato bolnišnici močno primanjkuje prostora. »Tisto, kar je bilo možno opraviti do zdaj, smo naredili. Nadaljujemo pa tudi pripravo različne dokumentacije, kar je precej dolgotrajen postopek,« je poudarila Lea Žmuc Veranič.

Ministrica Prevolnik Rupel je poudarila, da je prav Psihiatrična bolnišnica Begunje tista, ki je bila v letošnjih vodnih ujmah najbolj prizadeta med vsemi zdravstvenimi objekti v državi. Zaposlenim se je zahvalila za požrtvovalno delo pri prvih korakih obnove in napovedala, da se bodo takoj

lotili priprave investicijskega projekta, da bodo lahko za obnovo pravočasno izkoristili sredstva iz solidarnostnega sklada. Kot je zagotovila, je to ena izmed prioriteta njihovega urada za investicije.

Državni sekretar Šefic se je v nadaljevanju obisk skupaj s poslanko državnega zbora Almo Intihar,

županom Radovljice Cirilom Globočnikom in predsednico KS Begunje Marijo Hrovat odpravil še v Krpin in dolino Draga, kjer so vodotoki v ujmi povzročili veliko razdejanje. Kot je povedal župan Ciril Globočnik, je bilo v sklopu poplavalne sanacije veliko že postorjenega, veliko dela pa jih vseeno še čaka.

Pohvalil odziv občin

Šefic je nato sodeloval še na rednem srečanju zgornjegorenjskih županov v Radovljici. Po srečanju je ocenil, da so se župani po naravnih nesrečah v lanskem letu dobro in učinkovito odzvali na vse izzive ter da aktivnosti za sanacijo potekajo dobro, tako da bo po njegovem prepričanju infrastruktura občin na Gorenjskem pravočasno in uspešno obnovljena.

Pojasnil je, da je bilo škode na vodotokih veliko in da se na njih še vedno opravljajo prva nujna dela za odpravo

Državni sekretar Boštjan Šefic na srečanju z zgornjegorenjskimi župani in županjo, ki ga je tokrat gostila Radovljica / Foto: Gorazd Kavčič

posledic ter zmanjšanje nadaljnjih tveganj. Začelo pa se je tudi načrtovanje dolgoročnih ukrepov na vodotokih in njihovih porečjih.

Ko bodo ti načrti izdelani, bodo predstavljeni županom, je še zagotovil Šefic, ki računa, da mogoče že februarja. »To bo pomembno tudi z vidika nekaterih drugih ukrepov, ki jih je treba le-tos izvesti,« je povedal državni sekretar.

Sodelovanje z župani je označil za zelo konstruktivno, kot takšnega pa so župani ocenili tudi tokratni sestanek. Kot je povedal žirovniški župan in državni svetnik Leopold Pogacar, so župani na srečanju poudarili predvsem izzive na področju vodotokov in plazov ter pri doseganju zastavljenih rokov in zagotavljanju potrebnih sredstev.

Ministrica za zdravje Valentina Prevolnik Rupel si je s sodelavci v torek ogledala, kakšno škodo je avgustovska vodna ujma povzročila v Psihiatrični bolnišnici Begunje.

/ Foto: Gorazd Kavčič

Gradijo nov pločnik na Mlinem

Ta teden je Občina Bled začela gradnjo novega konzolnega pločnika na Mlinem, ki bo zaključena predvidoma do prvomajskih praznikov. Med gradnjo bo na tem delu glavne ceste promet potekal izmenično enosmerno, pločnik pa bo zaprt, zato krožni sprehod okoli Blejskega jezera ni mogoč.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Pločnik, ki stoji na konzolah nad Blejskim jezerom, se je v preteklih letih poselel, zato je bil že nekaj časa delno zaprt. »Po avgustovskih poplavah se je nagnil do te mere, da gibanje po njem ni bilo več varno,« je povedal blejski župan Anton Mežan. Kot je pojasnil, so za izvedbo del izbrali čas, ko to najmanj vpliva na turizem. Ceste niso želeli zapirati v poletni sezoni niti v prazničnem decembrskem času. »Tedadaj sta namreč tako Bled kot Bohinj oblegana s turisti, zato bi bila zapora na vrhuncu sezone neodgovorna,« je povedal. Pred začetkom so se morali uskladiti tudi z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, in sicer glede videza pločnika z jezerske strani.

Sprehod okoli jezera ni mogoč

Gradnja poteka na polovici poti tunel-Mlino. Zaradi umeščenosti pločnika nad vodo je specifična in zahtevna, poleg tega se bodo morali po županovih besedah seznaniti tudi z razmerami pod asfaltom. Na tem delu glavne ceste bo v času gradnje vzpostavljen izmenično enosmerni promet, za sprehajalce pa bo del poti popolnoma zaprt, kar onemogoči krožni sprehod okoli jezera. Preostali del sprehajalne poti ob jezeru je normalno prehoden. »Na več mestih

Med gradnjo bo promet na glavni cesti mimo jezera potekal izmenično enosmerno, pločnik pa bo zaprt, zato krožni sprehod okoli jezera ne bo mogoč. / Foto: Tina Dokl

okoli jezera smo namestili table, ki opozarjajo pešce, da peš ni mogoče skleniti kroga. Lahko pa naredijo malce daljši krog, če gredo skozi Mlino do Sela mimo naseleja in nazaj do središča Bleda,« je dejal župan.

Dodal je, da prostora za obhod pešcev na območju gradnje ni, saj območje na eni strani omejuje jezero, na drugi strani pa breg in hiše. Gibanje pešcev na gradbišču bi bilo zelo nevarno, zato bodo spoštovanje prepovedi prehoda strogo nadzirali. »Redarji ne bodo tolerirali pešcev, ki bodo hodili po cesti, ker bi s tem ogrozili sebe in druge,« je poudaril župan.

Predvidoma do prvomajskih praznikov

Koliko časa bo trajala zapora, še ni jasno, pričakuje pa, da bodo dela končana najpozneje do prvomajskih praznikov. Kot je povedal župan, jih bodo skušali ob določenih dnevih, ko dela ne bodo hrupna, pohitriti z nočnim delom, ko bo cesta lahko tudi popolnoma zaprta. Takrat bo obvoz čez Rečice skozi Zako s semaforjem na železniški postaji in v kampu.

Na spletni strani prometno-informacijskega centra za državo bodo navedeno, da so dela načrtovana do 26. aprila in da so od danes naprej načrtovane tudi kratkotrajne,

10-minutne popolne zapore. Popolna zapora z obvozom pa je načrtovana od 22. do 5. ure zjutraj. »V času velikonočnih praznikov bo gradnja zaustavljena, da bo promet lahko nemoteno potekal po obeh pasovih. Takoj po njih se bo nadaljevala vse do zaključka,« je dodal Mežan, ki je prepričan, da večjih zastojev v prometu ne bo.

Dela, ki jih izvaja Gorenjska gradbena družba, bodo predvidoma stala okoli 860.000 evrov (z DDV). Poleg gradnje 180 metrov dolgega pločnika naložba vključuje tudi nov vodovod in kanalizacijo ter novo asfaltno preplastitev tega dela državne ceste.

Štorklja v Žabnici pozimi

KLARA MRAK

Žabnica – O tem, da je v oktobru v gnezdo pri šoli v Žabnici priletela štorklja, smo v našem časopisu že pisali. Takrat ni bilo jasno, ali bo tu prezimila ali se bo odpravila naprej proti jugu. Kot kaže, pa bo zimo preživela v Žabnici. Kot sta nam sporočili učiteljici Urška Tičar in Saša Porenta, jo vsako jutro in večer lahko opazujemo s pomočjo kamere. Čez dan si išče hrano v bližini potoka Žabnica. »Ob nižanju temperatur smo se začeli spraševati, kako poskrbeti zanjo v primeru hude mrzle zime. Strokovnjaki iz društva za opazovanje in proučevanje ptic so nas pomirili, da zna štorklja sama poskrbeti zase. V primeru neugodja in pomanjkanja hrane bo odletela drugam. Dobri ljudje so že nakazali donacijo za pomoč

pri hranjenju. Štorklja bova hranili le vodji šolskega projekta in le primeru dolgotrajne, visoke snežne odeje,« sta povedali skrbni učiteljici iz Žabnice. Hkrati pa prosita, da štorklje okoliški prebivalci po nepotrebem ne vznemirjajo. »Ob vstopu v novo leto je štorklja doži-

Upata, da bodo ljudje v prihodnje prijaznejši do ptice, ki prezimuje v Žabnici.

vela velik šok. Z vseh strani, tudi pod gnezdiščem, je bila 'zbombandirana' z raketa in petardami. V prvih dneh novega leta pa štorklja vznemirjajo glasni obiskovalci izvenšolskih popoldanskih dejavnosti,« sta zapisali Tičarjeva in Porenta, ki upata, da bodo ljudje v prihodnje prijaznejši do ptice, ki prezimuje v Žabnici.

Zvezde na snegu za gorjanske športnike

Zgornje Gorje – V soboto, 13. januarja, ob 19. uri bo telovadnica Osnovne šole Gorje znova prizorišče dobrodelnega koncerta Zvezde na snegu. S prireditvijo, ki jo tradicionalno organizira Športno društvo Gorje, podprejo gorjanske športnike in vse, ki se trudijo za razvoj zimskega športa v Gorjah. Zbrana sredstva od prodaje vstupnic in izkupiček srečelova bodo v celoti namenili tekmovalcem. Letos bo prireditev obogatena z nastopi zvestih gostov vokalne skupine Lip Bled in Ane Skumvač. Nastopil bo domači Ansambel Maxi in finalistka šova Slovenija ima talent, mlada nadarjena harmonikarica Špela Šemrl, za vrhunec večera pa bo poskrbela Nuša Derenda.

V Poženiku veseli več pridobitev

ANA JAGODIČ DOŽAN

Poženičnik – V Poženiku so se na pragu novega leta veselili naložb, ki so bile v njihovem kraju izvedene v zadnjih nekaj letih. Zaključena so kanalizacijska dela, obnovljena cestna infrastruktura, javna razsvetljava in škarpa ob potoku Pšata, ki se je ob lanskim poplavah izkazala za posebej dragoceno pridobitev, saj je zaščitila vaško cesto, je povedala Silva Dolinar, članica vaškega odbora in občinska svetnica. S sofinanciranjem občine so jeseni nadomestili tudi v ujmi poškodovan most.

Pika na i je bila po besedah Dolinarjeve obnova zelo prometne ceste, ki jo domačini imenujejo 'za vrtni'. Urediti je bilo treba odvodnjavanje in opraviti druge zahtevne

Slovesnost so pripravili pred domom krajanov. / Foto: Vido Frantar

posege; za talne označbe bo izvajalec poskrbel spomladi, glede na to, da ga je prihitelo slabo vreme. Cerkljanski župan Franc Čebulj je ob tem napovedal še namestitve

zaščitne ograje ter spregovoril o izvajanju sanacije v občini in načrtovanih protipoplavnih ukrepih.

»Pridobitve prinesejo zadovoljstvo in s tem vplivajo

na pozitivne odnose, zato skupaj zmoremo priti do skupnih ciljev,« meni Dolinarjeva. Skupaj z ostalimi člani vaškega odbora je hvaležna za zaupanje sokrajanov ter sodelovanje pri izvedbi in pogostitvi, posebno gospodinjam, ki so na slovesnosti obložile mize z dobrotami. Kot je še poudarila v svojem nagovoru, vaščane povezujejo tudi jaslice, ki jih postavljajo na poti do Šenturške Gore, športne aktivnosti, predvsem pa kultura. Člani dramske skupine Pod Stražo so ob tej priložnosti pripravili pester kulturni program z nastopi otrok in odraslih. S spletom kolektivnih prazničnih vzdušje stopnjevali pevci Komornega moškega pevskega zbora Davorina Jenka.

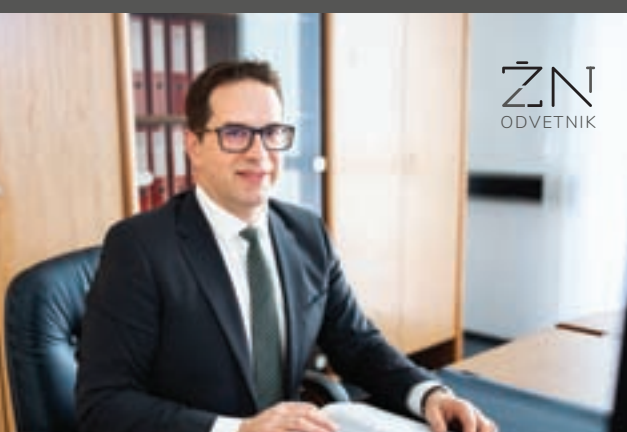
ŽN

Obvestilo o odprtju odvetniške pisarne Žiga Novak

Obveščam vas, da sem v Kranju, na Koroški cesti 2, v stavbi Stare pošte, v 3. nadstropju odprl odvetniško pisarno.

Nudim vam pravno svetovanje in zastopanje s področij pogodbenega, odškodninskega, dednega, stvarnega, delovnega, upravnega, gospodarskega, potrošniškega in prekrškovnega prava ter prava intelektualne lastnine.

Dosegljiv sem od ponedeljka do petka na telefonski številki 031 325 545 ali elektronskem naslovu ziga@op-novak.si.

ŽN
ODVETNIK

NAJ VAŠ PRAVNI PROBLEM POSTANE MOJA SKRBE.

Osem gorenjskih objektov za odstranitev

1. stran

Vsak objekt, namenjen za odstranitev, bo ocenil uradni cenilec. Po prejemu sklepa in opravljeni ceni pa se bodo začeli pogovori za nadomestitev nepremičnine. Z lastniki objektov, ki so predmet morebitne preselitve, se je že povezal klicni center 114, ki jim je predstavil postopek in predvideno časovnico aktivnosti, so še navedli v vladni službi.

Na seznamu za odstranitev je tudi osem objektov na Gorenjskem, po eden v občinah Cerklje na Gorenjskem, Medvode in Trzič, dva v občini Gorenja vas - Poljane in trije v kamniški občini.

V takih razmerah nisi izbirčen

Marko Kjuder, lastnik objekta v naselju Potok v Črni v kamniški občini, je

glede na stanje po avgustovski vodni ujmi pričakoval, da se bo njegova 150 let stara hiša, v kateri je živel in opravljal tudi svojo poslovno dejavnost, znašla na seznamu za odstranitev. Tik pred poplavami se je lotil njene obnove, ravno na dan poplav je bilo predvideno na novo prekrivanje strehe. »Nekaj dni pred tem smo zamenjali okna in vrata. Voda je nato zalila tako hišo kot okolico in uničila praktično vse. Odnosla je orodje in avto, v 15 minutah sem ostal brez vsega. Rešiti mi je uspelo le računalnik in strežnik,« se spominja Kjuder. Hiša ni bila primerna za bivanje, zato je stanovanjski problem začasno reševal z bivanjem pri prijateljih in partnerki, občina mu je kasneje ponudila bivališče v apartmajskem naselju Term Snovik, kjer je nastanjen še danes.

Čeprav verjame, da bi hišo lahko obnovil, je z odločitvijo vladne službe zadovoljen. Ob tem se sprašuje le, kaj mu bodo ponudili v zameno. »Želel bi si parcelo nekje v kamniški občini, kjer bi lahko na novo gradil objekt. Na tem mestu sem se sicer navadil, zato mi ni popolnoma vseeno, kam me bodo preselili. Je pa dejstvo, da po tem, ko se ti zgodi nekaj tako hudega, nisi več izbirčen. Vesel bom, če bom imel nekaj svojega, kjer bom lahko živel in delal,« je dejal Kjuder.

Za selitev že drugič

Družini Zgonec in Šubic z Gorenje Dobrave v občini Gorenja vas - Poljane, katerih objekti so se prav tako znašli na seznamu za odstranitev, so že leta 1978 prisilno preselili na trenutno območje, ko so na mestu, kjer so živeli prej,

Na seznamu za odstranitev je tudi osem objektov na Gorenjskem, po eden v občinah Cerklje na Gorenjskem, Medvode in Trzič, dva v občini Gorenja vas - Poljane in trije v kamniški občini. / Foto: Tina Dokl

vzpostavili Rudnik urana Žirovski vrh. »Že tedaj sta obe družini opozarjali, da gre za poplavno območje na najožjem delu doline ob treh hudournikih,« je pojasnil Andrej Zgonec, ki v hiši, ki je predvidena za rušitev, živi več kot štirideset let.

Njegovo domačijo je v zadnjih devetih letih že dvakrat huje zalila voda. Ob novici, da se jim obeta selitev, ima Zgonec vseeno mešane občutke. »Tu živimo praktično celo življenje, hišo smo obnavljali, tu delali, zato ni prijetno, da se bomo morali znova seliti,« je povedal in dodal, da je bilo avgusta ob poplavah na celotni posesti več kot meter vode. Odnoslo je težke stroje in ročno orodje, živina so na srečo rešili pred utopitvijo.

Pristojne je Zgonec večkrat pozival k ukrepanju. »Zdaj se bo vendarle nekaj premaknilo, tudi zavoljo posredovanja našega župana.« Kot pravi, bo v selitev privolil, zanima pa ga, kam in kakšna bo nova lokacija ter koliko bo objekt finančno ocenjen. »Če bo stanje kmetije približno podobno trenutnemu, potem bomo zadovoljni. Rešili se bomo vode, da bomo lahko mirno spali. Nisem sicer več med najmlajšimi, zato bo začetni na novo vseeno težko,« je dodal Zgonec.

Čakajo na komisijo

Ivan Šubic, lastnik sosednje kmetije, pričakuje, da jih bo komisija obiskala v 14 dneh. »Tedaj bomo dobili več podatkov,« je povedal. Na kmetiji živi njegov brat

in še ena družina, ki ima v najemu stanovanje. Prav tako Šubičevi opravljajo poslovno dejavnost. Podobno kot pri Zgončevih je tudi pri njih že dvakrat huje pustošila vodna ujma, med prvo in drugo pa so objekte celovito obnovili. »Morda bi bilo najbolje, da vse skupaj preselimo. S tem bi se izognili težavam ob vsakem večjem naliivu,« meni Šubic.

Njihova končna odločitev bo odvisna od ponudbe države. »Če nam bodo ponudili ustrezno alternativo, jo bomo vsekakor sprejeli,« je dodal Šubic, ki se zaveda, da območje ni primerno za bivanje in da selitev ne bo preprosta. »A če se bomo tako rešili vode, je to zagotovo najboljša, kar se v dani situaciji lahko zgodi.«

Odstranjena naj bi bila tudi hiša Marka Kjudra, ki je v avgustovskih poplavah ostal brez vsega. / Foto: arhiv Marka Kjudra

V spomin Valentinu Kokalju, 5. del

DANIJELA BAKOVNIK

Zaradi takšnega pogleda na svet in družbo je tudi postal pristaš krščanskih socialistov. Ko pa se je začela vojna in so tudi pri nas zagospodarili tuji okupatorji, je takoj spoznal veliko nevarnost, ki je pretila njegovemu narodu, in nujnost takojšnjega upora sovražnikovi policiji in vojski. In zato se je leta 1941 tudi med prvimi v šenčurski občini pridružil partizanskemu gibanju in organiziranju upora proti nezgodnemu okupatorju.

Sama lega Zormanove domačije – hiša je precej samotna, stoji ob reki Kokri oz. Mlinščici ali Rapi in je nekoliko odmaknjena od drugih hiš v vasi – je bila kakor ustvarjena za skrivne sestanke, zbiranje hrane in drugega materiala ter za relativno varno zatočišče prvih

borcev in aktivistov. Ni bilo torej naključje, da je bil prav v Zormanovem mlinu 16. septembra 1941 ustanovljen Odbor OF za Visoko in Luže, kar še danes štejemo za enega izmed najpomembnejših dogodkov v zgodovini našega kraja, saj se je s tem tudi uradno začelo osvobodilno gibanje na Visokem in

v sosednjih krajih. Zormanov mlin pa je v letih 1941 in 1942 veljal za pomembno partizansko postojanko na tem območju.

V mlin se je dovažalo žito za mletje in druga hrana ter ostale potrebne stvari, ki so jih potem kurirji in aktivisti odnašali ali odvažali partizanom pod Krvavec, Storžič

in drugam. Februarja 1942 se je po težkih bojih nad Bašljem v mlin zatekla Kokrška četa; tu se je prav takrat zadrževala tudi skupina borcev Cankarjevega bataljona, ki so prišli sem deloma pred dražgoško bitko in deloma po njej.

Dejavnost mlina je žal prišla na ušesa gestapu in

25. februarja 1942 so se nemški policisti sredi dopoldneva pojavili v mlinu. Tineta, ki je bil takrat ravnatelj v Kranju, niso našli. Ko pa se je kasneje vrnil in izvedel za neljubi obisk, se je takoj odločil, da odide v partizane. Z njim sta odšla tudi pomočnik Janez in nečakinja Anči.

Čeprav Nemci mlina niso požgali, temveč le zapečatili, pa je odtlej Zormanov mlin, ki je nudil hrano in streho ter vso drugo pomoč prvim okupatorjevim nasprotnikom, za partizane pomenil izgubljeno postojanko. (Le občasno so se med zapuščenimi stenami še zadrževali posamezni borci, nekajkrat tudi sam gospodar.)

Tine je postal borec Kokrške čete, od 18. junija 1942 naprej, ko se je ta preoblikovala, pa borec 2. bataljona Kokrškega odreda. Udeležil se je več pohodov, akcij in spopadov s sovražnikom v okolici Storžiča. Toda njegovo partizansko življenje je trajalo le pet mesecev. Julija je bolan celo nekaj dni preživel doma, najprej se je zdravil pri sosedih (Ledrarjevih), nato pa v svojem mlinu.

Člani ustanovnega odbora OF za Visoko in Luže

Valentin Kokalj - Tine

Miha Sekne - Dušan

Ivan Rezman - Hanzi

Jakob Gašperlin - Slavček

(Se nadaljuje)

Župan pogosto v tujini

Da sedanja kranjska oblast veliko stavi tudi na mednarodno prepoznavnost Kranja, potrjuje tudi podatek, da je bil župan Matjaž Rakovec skupaj s sodelavci lani kar devetkrat službeno v tujini.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski župan Matjaž Rakovec je bil v letu 2023 skupaj s sodelavci na devetih službenih potovanjih v tujini. Glavnino stroškov potovanj in nastanitev so pokrili gostitelji, županu in drugim občinskim uslužbencem pa so iz občinskega proračuna večinoma plačali dnevnice in ostale potne stroške. Takšen je povzetek odgovora, ki so ga v kabinetu župana pripravili za mestno svetnico Sašo Kristan (SDS), ki so jo zanimala županova potovanja v tujino in stroški, ki so z njimi nastali.

Kot so pojasnili, Kranj v zadnjih letih pridobiva mednarodno prepoznavnost zaradi prodornosti na področju razvoja pametnih in trajnostnih rešitev, e-mobilnosti, prilagajanja podnebnim spremembam in vključenosti v različne evropske projekte, kot sta misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do 2030 in Evropska destinacija odličnosti 2023. Župan zato prejema tudi vse več vabil iz Slovenije in tudi tujine, na konferencah, okroglih mizah in podobnih dogodkih pa predstavlja primere dobrih praks in izzive na poti v digitalizacijo in trajnostno upravljanje mesta.

V lanskem letu se je tako Rakovec z drugimi

Kranjski župan Matjaž Rakovec je novembra lani sodeloval tudi na eni od okroglih miz na svetovnem kongresu pametnih mest v Barceloni. / Foto: MOK

občinskimi uslužbenci udeležil največjega turističnega sejma na svetu ITB v Berlinu, odprtja razstave o kranjskem izumitelju fotografije na steklu Janezu Puharju v Pulju na Hrvaškem, ki jo je pripravila Kranjčanka Petra Puhar, obiska v po- bratenem kitajskem mestu Džangdžjakov, foruma o

Večino stroškov potovanj in nastanitev so plačali gostitelji dogodkov.

trajnostnem razvoju v urbanih okoljih Bridge for Cities na Dunaju, konference o pametnih mestih v Novem Sadu, konference globalne organizacije Green Destinations v Talinu v Estoniji in 12. svetovnega kongresa pametnih mest (Smart City Expo World Congress 2023) v Barceloni. Na povabilo podjetja MAN, od katerega je Mestna občina Kranj kupila osem električnih avtobusov, je bil župan z ekipo dvakrat tudi v Varšavi – najprej na ogledu tovarne in kasneje na prevzetu avtobusov.

Kot je omenjeno v uvodu, so večino stroškov potovanj in nastanitev plačali gostitelji dogodkov, za občinski proračun pa so za dnevnice, nekaj letalskih vozovnic in nastanitev ter ostale potne stroške na sedmih potovanjih nastali stroški v skupnem znesku 8852,72 evra. Stroški potovanja v Barcelono so bili v celoti plačani iz sredstev evropskega projekta, v katerega je vključena MOK, za zadnje potovanje v Varšavo (decembra) pa v času nastanka poročila še niso bili znani podatki.

Dražgoše: proslava in pohodi

Letošnja spominska slovesnost bo v nedeljo, 14. januarja, opoldne pri spomeniku v Dražgošah. Govornik bo evropski poslanec Matjaž Nemeč.

JOŽE KOŠNJEK

Dražgoše – V torek, 9. januarja, je minilo 82 let od začetka boja Cankarjevega bataljona z Nemci v Dražgošah in kasnejšega okrutnega nemškega maščevanja: po boja 42 domačinov in uničenja vasi. V spomin na enega od najodmevnejših dogod-

deli poglede nanj, že 67 let organizirajo prireditev Po stezah partizanske Jelovice, ki je ena od slovenskih prireditev z najdaljšo tradicijo.

Letošnja slovesnost bo v nedeljo, 14. januarja, opoldne pred spomenikom v Dražgošah. Slavnostni govornik bo poslanec v Evropskem parlamentu Matjaž

Izola pod vodstvom Antona Baloha, dramska igralca Bojan Trampuš in Lina Akif ter združeni pevski zbor osnovnih šol Dravljice in Šentvid pod vodstvom Andreje Kozlevčar. Sporočilo letošnje prireditve je »Z uporabo in bojem do svobode«.

Dolgoletna tradicija spominske prireditve so pohodi v Dražgoše. Tudi letos se bosta dva najzahtevnejša začela že v soboto ponoči. Opolnoči se bo na Valterskem Vrhu v Poljanski dolini začel že 45. pohod Po poti Cankarjevega bataljona v Dražgoše. Za pohodnike bo organizator Planinsko društvo Škofja Loka organiziral avtobusni prevoz do Loga. Avtobus bo odpeljal iz Škofje Loke ob 22. uri. Prav tako opolnoči se bo pri Plavalnem bazenu na Češnjici

v Železnikih začel 25. pohod iz Železnikov čez Ratitovec in Jelovico v Dražgoše. Njegov organizator je Planinsko društvo Železniki.

Na prireditvi bo prepovedano uporabljati brezpilotna letala oziroma drone.

V nedeljo se bosta začela dva pohoda: ob 7.30 v Soteski v Bohinju pohod preko Rovtarice v Dražgoše in ob 5.45 pri gasilskem domu v Bistrici pri Trziču pohod skozi Podnart, Češnjico in Jamnik v Dražgoše. Na ta dan bodo organizirani tudi krajši in manj zahtevni pohodi s Tuškovega griča, Škofje Loke in Križne gore, Kranja, Čepulj in Mlake.

kov v času upora proti okupatorjem na Slovenskem, ki še danes, 82 let kasneje, v slovenski javnosti in politiki

Nemeč, v programu, ki ga bo vodil Jan Bertonec, pa bodo sodelovali Policijski orkester, Moški pevski zbor

Proračun sprejeli tudi v Kamniku

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Po novembrski prvi obravnavi so kamniški občinski svetniki še v drugo pretresali odlok o proračunu za leto 2024. Skupni prejemki za letošnje leto so predvideni v višini dobrih 34 milijonov evrov, izdatki pa v višini 42,35 milijona evrov. Pri tem so upoštevali tudi prenos sredstev iz lanskega leta v višini 8,3 milijona evrov. Kot je povedala pomočnica vodje Oddelka za področje finančnega poslovanja Marija Kos, je v letošnjem letu predvidena zadržitev v višini 2,18 milijona evrov posojila potrebne za gradnjo Osnovne šole Frana Albrehta, 380 tisoč evrov pa za gradnjo kanalizacije v Motniku, ki jo začenejo letos.

V proračunu je za projekt gradnje kanalizacije in čistilne naprave v Motniku namenjenih šeststo tisoč evrov, prihodnje leto še 1,1 milijona evrov. Tako za investicijo v Motniku kot tudi za kanalizacijo v Črni občina pričakuje 50-odstotno sofinanciranje iz Načrta za okrevanje in odpornost. Občina začne tudi pripravo projektov za izgradnjo kanalizacij na Lazah v Tuhinju, v Snoviku,

Znojilah, Stolniku, Golice-Tuhinj-Laze, na Krivčevem in v Kamniški Bistrici.

Sredstva so namenjena tudi za oskrbo s pitno vodo, med drugim tudi za gradnjo vrtin na vodnem zajetju Iverje. Sredstva za izvedbo vrtin za letošnje leto so v primerjavi s prvim branjem povečali s 25 na 125 tisoč evrov.

Za petdeset tisoč evrov, na 121 tisoč, so povečali tudi sredstva za urejanje varnih poti, sredstva za obnovitvena dela na javnih cestah pa stristo na štiristo tisoč evrov. V letošnjem letu namreč načrtujejo asfaltiranje makadamskih odsekov javnih poti v Lanišah, na Lazah, Kregarjevem, v Špitaliču, na Brezjah, v Stolniku ter Zajasovniku. Prav tako bodo sanirali asfaltirana cestišča na relaciji Olševke-Tučna, v Stebljevku, na Gozdu, v Stolniku in Šmartnem v Tuhinju.

V proračunu so sredstva tudi za odpravo posledic lanskim ujim in poplav. V programu predvidene porabe predhodno dodeljenih sredstev je za to namenjenih 6,8 milijona evrov. Največ, skoraj 1,9 milijona evrov, bo šlo za sanacijo plazov, dobrega 1,6 milijona za sanacijo vodovodov, 1,3 milijona za sanacijo kanalizacije ter 1,2 milijona za sanacijo občinskih cest.

Dobrodelni teden dni dlje

SIMON ŠUBIC

Kranj – Dobrodelni projekt V Kranju dobro v srcu mislimo so podaljšali za teden dni, do 22. januarja, so sporočili z Mestne občine Kranj. Osnovni cilj projekta je nudenje pomoči družinam in starejšim občanom v stiski, zbrane donacije pa bodo namenili za zagotavljanje njihovih osnovnih potreb, kot so hrana, oblačila, šolske potrebščine, plačilo vrtcev in šolske prehrane, stroškov ogrevanja ...

V dobrodelni akciji, ki poteka peto leto zapored, lahko posamezniki in podjetja sodelujejo z nakazili na transakcijski račun ali preko SMS-donacije. S poslanim SMS-sporočilom na 1919 donirate pet evrov, višji prostovoljni prispevek pa lahko

nakažete na transakcijski račun Društva prijateljev mladine Kranj SI56 6100 0000 5487 540, odprt pri Delavski hranilnici, s sklicem SI00 500-15112023, ali Zveze prijateljev mladine Slovenije SI 56 0310 6100 1018 757, odprt pri SKB banki, s sklicem SI00 07-245017. V obeh primerih je koda namena CHAR, referenca oz. sklic pa V KR dobro v srcu mislimo.

V okviru akcije so decembra v centru Kranja izvedli tudi dobrodelno kuhanje golaža in ričeta ter bazar izdelkov učencev kranjskih osnovnih šol, s katerima so zbrali okoli tisoč evrov, in božični turnir v malem nogometu Kranj Winter Cup 2023, na katerem so organizatorji zbrali 1168 evrov prostovoljnih prispevkov.

Zaključena prva faza sanacije

Mengeš – Osnovna šola Mengeš in izvajalci letnega programa športa ponovno lahko uporabljajo mengeško športno dvorano. Pretekli mesec se je zaključila prva faza sanacije, v kateri je vadbena del dvorane po temeljitem izsuševanju dobil nov parket, poleg tega pa je bilo treba obnoviti del suhomontažnih sten in stenskih oblog. V drugi fazi, ki naj bi bila zaključena do poletja, bodo sanirali druge v poplavih uničene površine in prostore.

Namesto Domna Prevca Žak Mogel

Svetovni pokal v smučarskih skokih se po 72. novoletni turneji nadaljuje ta konec tedna z novoustanovljeno poljsko turnejo, ki prinaša pet tekem na treh prizoriščih – Wisla, Szczyrk in Zaklopane.

KLARA MRAK

Ljubljana – Selektor Robert Hrgota se je odločil, da bo v ekipi naredil eno spremembo – v Wisli in Szczyrku bo Domna Prevca zamenjal Žak Mogel. Mogel je doslej uspešno nastopal v celinskem pokalu, skupno je na tretjem mestu, in bo prvič v sezoni tekmoval na najvišji

ravni. Za Slovenijo bodo v Wisli in Szczyrku tekmovali Anže Lanišek, Lovro Kos, Peter Prevc, Timi Zajc in Žak Mogel, v Zakopanah pa bo slednjega zamenjal Domen Prevc. Novih skakalnih uspehov pa se lahko nadejamo tudi v ženski ekipi. Dekleta na čelu z Niko Prevc bodo namreč ta konec tedna tekmovala v japonskem Saporu.

Memorial škofjeloških rokometnih delavcev

Trata – V Športni dvorani Trata bo to soboto drugi Memorial škofjeloških rokometnih delavcev, ki je posvečen trem rokometnim delavcem, ki so s svojim nesebičnim in predanim delom zaznamovali škofjeloški rokomet. To so bili Jože Galof, Igor Stupnišek in Dušan Čater. Rokometno društvo Urbanscape Loka vabi vse ljubitelje rokometu, da se udeležijo turnirja in s tem prispevajo k ohranjanju spomina nanje. Prva tekma med ekipama RD Urbanscape Loka in SC Ferlach se bo začela ob 16. uri, druga med SC Ferlach in RD Riko Ribnica ob 17.30 in tretja med RK Riko Ribnica in RD Urbanscape Loka ob 19. uri. Igrali bodo dvakrat po 25 minut, so sporočili organizatorji iz RD Urbanscape Loka.

Spopada se z zdravstvenimi težavami

Dvaindvajsetletna športna plezalka Lučka Rakovec je po družbenih omrežjih sporočila, da je konec lanskega leta prestala operacijo raka ščitnice in da se že tri mesece spopada z virusno okužbo želodca.

KLARA MRAK

Kranj – Nekdanja evropska prvakinja v težavnostnem plezanju Lučka Rakovec je v objavi na družbenih omrežjih razkrila, da se sooča z zdravstvenimi težavami. »Novembra sem izvedela, da zaradi raka na ščitnici potrebujem operacijo, ki sem jo na srečo dobro prestala, poleg

»Izčrpanost je blaga beseda za opis mojega počutja, a v letu 2024 gre lahko samo na bolje, kajne.«

tega se zadnje tri mesece spopadam z virusno okužbo želodca. Izčrpanost je blaga beseda za opis mojega počutja, a v letu 2024 gre lahko samo

na bolje, kajne,« je o svojem počutju zapisala Rakovčeva.

Lučka Rakovec je leta 2019 v Edinburgu na Škotskem postala evropska prvakinja v težavnostnem plezanju in bila istega leta tudi vse do zadnjega v igri za uvrstitev na olimpijske igre v Tokiu, a je v internem slovenskem obračunu (na voljo je bila samo še ena slovenska kvota) na kvalifikacijski tekmi v Toulousu zmagala Mia Krampl. Rakovčeva, ki trenira v plezalnem klubu FA v Kranju pod okriljem trenerja Anžeta Štremflja, je leta 2019 na tekmi svetovnega pokala v Kranju osvojila tretje mesto. V lanske sezoni je bil njen najboljši rezultat deseto mesto v težavnosti na tekmi svetovnega pokala v Wujiangu na Kitajskem.

Plezalka Lučka Rakovec je za svoje športne dosežke konec decembra prejela veliko plaketo Mestne občine Kranj. / Foto: Gorazd Kavčič

Začelo se je evropsko prvenstvo v rokometu

Z zmagama olimpijskih prvakov Francozov in gostiteljev Nemcev se je v sredo začelo 16. evropsko prvenstvo v rokometu za moške.

KLARA MRAK

Berlin – Na tekmovanju, ki bo trajalo do 28. januarja, nastopa tudi Slovenija, ki se je včeraj v Berlinu v skupini D pomerila s Ferskimi otoki, do zaključka redakcije rezultat tekme še ni bil znan. V skupini sta še Poljska in Norveška.

Slovenija bo na prvenstvu stare celine nastopila 14. V slovenski vrsti so se pred tekmo še kako zavedali zahtevnega testa proti motiviranim tekmeccem. Kljub temu so bili prepričani, da lahko s pravim pristopom in čvrsto obrambo

osvojijo prvi par točk in postavijo temelje za nadaljevanje prvenstva. »Ferski otoki so izredno resna reprezentanca. Kakor koli mi ali pa širša javnost misli, da so to neki 'eksoti', ker so prvič na prvenstvu, jih je treba vzeti maksimalno resno,« je v sredo pred prvim treningom v Berlinu opozarjal slovenski selektor Uroš Zorman. Na drugi tekmi skupine D sta se včeraj zvečer pomerili še reprezentanci Norveške in Poljske. Po dvoboju s Ferci bodo Slovenci v prvem skupinskem delu tekmovanja v soboto igrali proti Poljski, v ponedeljek

pa še proti Norveški, favoritu skupine D. Napredovanje v drugi del, ki bo za skupine D, E in F v Hamburgu, za A, B in C pa v Kölnu, si bosta priigrali po dve najboljši reprezentanci iz vsake od šestih skupin.

Tekme 16. evropskega prvenstva bo gostilo še pet nemških mest: München, Mannheim, Hamburg, Köln in Berlin. Zanimivo je, da Nemci prvič gostijo evropsko prvenstvo, vse skupaj pa bo nekakšna generalka za veliko odmevnejše nogometno evropsko prvenstvo junija in julija.

Slovenska moška rokometna reprezentanca / Foto: Rokometna zveza Slovenije

VELIKI DOBRODELNI KONCERT LIONS KLUBA ŠKOFJA LOKA

BIG BAND BLED DIRIGENT PRIMOŽ GRAŠIČ

UROŠ PERIČ

ALENKA GODEC

OTO PESTNER

Vstopnina 15 €

Nakup vstopnic:

EVENTIM: prodajna mesta
TIC ŠKOFJA LOKA, Cankarjev trg
GORENJSKI GLAS, Kranj

sobota,
27. januar 2024,
ob 19. uri

Športna dvorana TRATA
ŠKOFJA LOKA

Generalni
pokrovitelj

Brezplačna objava

LIONS KLUB ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA CESTA 7, GORENJA VAS

V pričakovanju reforme

Cilj davčne reforme bi moral biti razbremenitev slovenskega gospodarstva in ustvarjanje pogojev za njegovo večjo konkurenčnost, so prepričani v Gospodarskem krogu.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – V sredo so v gospodarskih in kmetijskih združenjih, povezanih v Gospodarski krog, organizirali strokovni posvet z naslovom V pričakovanju davčne reforme. Reformo vlada obljublja že od začetka mandata, a zaveze še ni uresničila. Dogodek je tako spomnil tudi na nedavno obljubo premierja Roberta Goloba na Vrhu slovenskega gospodarstva, na katerem je napovedal izhodišča za davčno reformo do konca marca.

A za zdaj so predstavniki gospodarskih združenj precej kritični do novih obremenitev, na kar je v uvodnem pozdravu opozorila tudi generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije Vesna Nahtigal. »Davčni sistem mora biti pregleden, enostaven, razumljiv in predvidljiv za ljudi in poslovne subjekte in ga ne smemo prepogosto spreminjati. Cilj bi moral biti razbremenitev slovenskega gospodarstva in ustvarjanje pogojev za njegovo večjo konkurenčnost na svetovnih trgih. Ugodna davčna politika namreč spodbuja tuje investicije in gospodarsko rast in to je najboljši način za vzdržne javne finance na dolgi rok,« je povedala generalna direktorica.

Davki so prvi pogoj, da pridemo, kamor želimo

Kot je na uvodnem predavanju povedal dr. Peter Wostner z Urada za makroekonomske analize in razvoj (Umar), se moramo lotiti celotnega svežnja ukrepov, ki nas bo popeljal do blaginje, pri čemer je učinkovita davčna politika prvi pogoj, da pridemo, kamor si želimo. Kot pravi Wostner,

Razpravljalci menijo, da bi bilo celovito davčno reformo treba sprejeti skupaj s pokojninsko in zdravstveno. / Foto: Aleš Senožetnik

je še posebno ob pomanjkanju delovne sile, ki je ob starnju prebivalstva nova stalnica, nujno povečati produktivnost, zato pa moramo investirati v znanje, raziskave in razvoj ter razširiti in poglobiti inovacijski proces. Slovenija mora zato postati privlačna država za visoko izobraženo delovno silo, ki bo kos tehnološki revoluciji, ki jo poganjata razvoj generativne umetne inteligence in avtomatizacija. Za to pa po Wostnerjevih besedah potrebuje atraktivno davčno politiko. Pri tem je poudaril, da na Umarju ne govorijo o nihanju davkov, temveč o prestrukturiranju.

Če bo na hitro, je bolje, da je ni

Vprašanje davčne reforme so pretresali tudi udeleženci na okrogli mizi. Dr. Matěj Avbelj z Evropske pravne fakultete je kot nujen pogoj poudaril predvidljivost pravnega sistema in omenil tudi »velik, pa vendarle skriti davek«, ko država ne zagotovi učinkovitega in poštenega razreševanja sporov v družbi. Pri tem je dodal, da Ustavno sodišče po vsebini odloči

le v 13 odstotkih zadev. »Če ne bomo uredili pravosodnega sistema, bomo dopuščali vsakršni oblasti, da bo z našimi pravicami počela, kar bo hotela,« je poudaril.

Dr. Mojmir Mrak z Ekonomske fakultete se boji, da je trenutna davčna reforma, ki jo načrtuje vlada, »roko-hitrstvo« in je tako kot preostali govorniki prepričan, da bi morali resno davčno reformo uvesti skupaj s pokojninsko. »V tej situaciji bi raje videl, da davčne reforme ne bi bilo, ker če bo, bi lahko naredila več škode kot imela koristi,« je dejal Mrak in dodal, da vlada preveč razmišlja o tem, kako prerazdeliti kolač, ki je na voljo, namesto da bi ga poskušala povečevati.

Tudi dr. Tjaša Redek z Ekonomske fakultete je prepričana, da bi se morala politika več ukvarjati s tem, kako družbo pripeljati do večje produktivnosti. »Če želimo višje plače in živeti bolje, moramo ustvariti več,« je povedala in poudarila tudi visoko davčno obremenitev plač, ki je v zadnjih letih precej na škodo visoko izobražene delovne sile.

Predsednik fiskalnega sveta dr. Davorin Kračun se ni želel opredeljevati glede davčne reforme, kot pa je dejal, ta ni smiselna brez hkratne pokojninske in zdravstvene reforme. Poudaril je pomen predvidljivih in stabilnih javnih financ tudi na srednji in dolgi rok ter konkurenčno in ustrezno porazdeljen davčni primež.

Tudi mag. Ivan Simič iz Davčno svetovalne zbornice Slovenije dvomi, da je vlada v tako kratkem času zmožna pripraviti celovito reformo, zato je predlagal nekaj konkretnih ukrepov, med katerimi so znižanje davka od dohodka pravnih oseb, ukinitve obveznega zdravstvenega prispevka, pri dohodnini pa znižanje dohodninske stopnje v zadnjem razredu na 40 ali največ 45 odstotkov, dvig splošne davčne olajšave na sedem tisoč evrov in razmislek o uvedbi šestega dohodninskega razreda. Skeptičen je do obdavčitve premoženja, ker je težko izvedljiva, da bi bila pravična za vse, naklonjen pa je zvišanju stopnje DDV z 22 na 23 odstotkov.

DOBRO JE VEDETI

Donosnost trgovanja na Ljubljanski borzi

CVETO ZAPLOTNIK

Lani je bilo na Ljubljanski borzi za 330,2 milijona evrov prometa, od tega za 36,5 milijona evrov s svežnji. Skupni promet je bil za 23,4 odstotka manjši kot leto prej.

z delnicami Zavarovalnice Triglav (8,6 odstotka).

Indeks SBI TOP, ki najbolje odraža donosnost trgovanja na Ljubljanski borzi, se je lani zvišal skoraj za petino, s 1046,13 na 1253,41 točke. Petnajst delnic je leto

Delnica	Tečaj (v evrih):	
	3. 1. 2023	29. 12. 2023
Cinkarna Celje	23,20	20,50
Intereuropa	1,21	1,30
Krka	91,60	110,00
Luka Koper	25,20	32,30
NLB	62,20	85,00
Petrol	20,50	23,30
Sava Re	23,70	28,00
Telekom Slovenije	47,60	60,50
Zavarovalnica Triglav	34,50	34,70
SBI TOP (v točkah)	1046,13	1253,41

Največ, za 320,4 milijona evrov, ga je bilo z delnicami, preostalo pa z zakladnimi menicami, obveznicami in strukturiranimi produkti. Od 293,7 milijona evrov prometa brez svežnjev ga je bilo 109 milijonov evrov (37,1 odstotka) z delnicami Krke, 67,9 milijona evrov z delnicami NLB (23,1 odstotka) in 25,4 milijona evrov

končalo z rastjo tečaja, štiri s padcem, tri delnice pa brez spremembe vrednosti. Med delnicami prve kotacije so najbolj »poskočile« delnice NLB (za 36,22 odstotka), Luke Koper (za 30,24 odstotka), Telekom Slovenije (za 28,8 odstotka) in Sava Re (za 25 odstotka), najbolj pa so »padle« delnice Cinkarne Celje (za 10,87 odstotka).

Brezposelnih tokrat več

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Decembra se je brezposelnost, kot je običajno, povečala. Po podatkih zavoda za zaposlovanje je bilo ob koncu decembra registriranih 48.353 brezposelnih, kar je 2,5 odstotka več kot novembra in 9,1 odstotka manj kot decembra 2022. Na mesečni ravni so med območnimi službami sicer največjo rast za beležili v kranjski, znašala je

10,1 odstotka. V primerjavi z decembrom 2022 pa je bila brezposelnost na območju kranjske območne enote za 5,4 odstotka nižja.

Lani je bilo sicer na ravni države na novo prijavljenih 0,2 odstotka manj brezposelnih kot leta 2022, zaposlilo pa se je 10,3 odstotka manj brezposelnih. V povprečju je bilo lani brezposelnih 48.709 oseb na mesec, kar je 14 odstotkov manj kot leta 2022.

Za razbremenitev gospodarstva

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije si bo tudi v letošnjem letu prizadevala za razbremenitev gospodarstva, želijo pa si tudi novih spodbud.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Z obremenitvami se v Sloveniji ustvarja negativno vzdušje v gospodarstvu ter nepredvidljivo poslovno okolje, so ta teden na srečanju z mediji poudarili v Obrtno-podjetniški zbornici (OZS). Kot je dejal predsednik zbornice Blaž Cvar, se to kaže na način, da »odganjamo tisto, kar bi moralo

biti v ospredju v naši državi, to so razvoj, dodatne investicije in vse, kar vodi k blaginji te družbe.«

Po Cvarovih besedah si bodo na OZS prizadevali, da bodo z resornim ministrstvom dosegli dogovor o regulaciji cen energije za mali poslovni odjem. Sicer pa si za letošnje leto želijo pravega socialnega dialoga. »Dokler se OZS ne vrne

do delovanje ekonomsko-socialnega sveta, si želimo, da se vendarle izpolni obljuba oz. napoved predsednika vlade, da se bomo dotlej mesečno pogovarjali o različnih temah in začeli celostno obravnavati vse napovedane reforme,« je povedal Cvar.

Direktor zbornice Danijel Lamperger je poudaril predvsem potrebo po zmanjšanju birokracije in finančnih

obremenitev podjetij, kar bi na koncu pomenilo več, ne manj davkov.

Predsednik sekcije za promet Peter Pišek meni, da se bodo prevozniki letos še naprej ukvarjali z nerešenimi težavami lanskega leta, pri čemer si želijo poslušati politike. Sicer pa jih čakajo digitalizacija v sektorju, zeleni prehod in umeščanje logistične infrastrukture.

Letos se bo pokazalo ohlajanje gospodarstva tudi v gradbenem sektorju, je dejal predsednik sekcije gradbincev Zoran Simčič, ki od dr-

»Odganjamo tisto, kar bi moralo biti v ospredju v naši državi, to so razvoj, dodatne investicije in vse, kar vodi k blaginji te družbe,« meni predsednik OZS Blaž Cvar.

žave pričakuje, da bo z razpisom investicij to luknjo pokrila. Izrazil pa je tudi pričakovanje, da bo vlada začela graditi neprofitna stanovanja.

Klub slovenskih podjetnikov v Kamniku

Kamnik – V okviru regijskih gostovanj bo v sredo ob 10. uri v kamniškem Samostanu Mekinje potekal dogodek Kluba slovenskih podjetnikov SBC pri vas. V središču dogodka bo razprava županov in podjetnikov o priložnostih za krepitev sodelovanja v lokalnem okolju ter izzivih, s katerimi se srečuje osrednjeslovenska regija. Predsednik Joc Pečecnik bo o problematiki razpravljal z županoma in županjo Kamnika, Komende in Domžal ter podjetnikoma Jankom Kuharjem iz POS Elektronček in Janezom Novakom iz RLS.

Tožilstvo od pregona odstopilo, zato ga nadaljujejo dediči

Na kranjskem okrožnem sodišču so opravili predobravnavna naroka zoper Martina Šetinca, Riharda in Tatjano Jerebic ter podjetje Tari, obtožene goljufije pri sklepanju pravnih poslov v zvezi z lastniškimi deleži v družbi Born.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Več kot sedem let po vložitvi kazenske ovadbe je na začetku lanskega poletja na kranjskem okrožnem sodišču stekel kazenski postopek zaradi domnevne goljufije v sotorilstvu v zvezi z Bornovimi gozdovi, česar so obtoženi nekdanji direktor podjetja Born Martin Šetinc, Rihard in Tatjana Jerebic ter njuno podjetje Tari. Ker je kranjsko okrožno tožilstvo po proučitvi obsežne kazenske ovadbe, ki so jo leta 2016 spisali gorenjski kriminalisti, odstopilo od pregona, sta se zanj odločila kar dediča oškodovanke Elizabete Ortner Born.

Konec lanskega junija je kranjsko sodišče opravilo predobravnavni narok zoper podjetje Tari in njuna lastnika, ta teden pa v ločenem postopku še zoper prvoobtoženega Šetinca, ki pa se predobravnavnega naroka tako kot že junija lani ni udeležil zaradi zdravstvenih težav. A ker je Šetinc preko svojega

zagovornika, odvetnika Janca Hočvarja podal ugovor na obtožnico, je okrožna sodnica Nina Prosen kljub njegovi odsotnosti na naroku štela, da tako kot ostali obtoženci krivde ne priznava. Datum začetka glavne obravnave bo sodnica Nina Prosen določila naknadno, hkrati bo odločila tudi o zahtevi obrambe po izločitvi nekaterih dokazov.

Sporna cenitev vrednosti gozdov

Potomkam barona Karla Borna, sestram Elizabeti Ortner Born, Mariji Peić in Renati Ludviki Schlosser so leta 2007 v denacionalizacijskem postopku vrnili okoli 3600 hektarjev baronovih gozdov na območju Jelendola. Za upravljanje gozdov so tedaj ustanovili družbo Born, ki jo je vodil Šetinc. Dve leti kasneje je Ortnerjeva podjetje dokapitalizirala s stvarnim vložkom 700 hektarjev gozda, s čimer je postala njegova večinska, skoraj 79-odstotna lastnica. Ta se je kasneje

zmanjšal le na približno devetnajst odstotkov, medtem ko sta se lastniška deleža Šetinca in družbe Tari povečala za šestdeset odstotkov.

»Obtoženim se očita, da so pri sklepanju pravnih poslov, s katerimi je v družbo Born kot stvarni vložek vložila 700 hektarjev lastnih gozdov, sedaj pokojno oškodovanko preslepili s prikazovanjem nižje vrednosti gozdov od dejanske. Po posameznih

Branko Zobec Hrastar v zvezi nastopa kot pooblaščenec Aleksandra Ortnerja in Isabelle Gruber, otrok in dedičev po Elizabeti Ortner Born. »Šetinc in Jerebic sta odkupila približno 60-odstotni lastniški delež Elizabete Ortner Born za znesek 440 tisoč evrov, dejansko pa je bil ta delež vreden okoli tri milijone evrov več. Za plačilo te kupnine sta najela kredit pri družbi Born in nato pride

Obtoženim se očita, da so pri sklepanju pravnih poslov, s katerimi je v družbo Born kot stvarni vložek vložila 700 hektarjev lastnih gozdov, zdaj že pokojno Elizabeto Ortner Born preslepili s prikazovanjem nižje vrednosti gozdov od dejanske. Oškodovana naj bi bila za okoli 2,5 milijona evrov.

cenitvah, ki smo jih opravili, je prišlo do oškodovanja za okoli 2,5 milijona evrov,« je glavni očitke iz obtožnice povzel odvetnik Matjaž Matjašec, ki skupaj z Urbanom Grubarjem (oba Odvetniška pisarna Matjašec iz Maribora) in ljubljansko odvetnico

do poplačila s skantom, kar izhaja tudi iz dokumentacije, ki jo je zasegla policija,« je dodatno pojasnil odvetniški pripravnik Urban Grubar, ki se čudi, da je kranjsko tožilstvo brez pravega pojasnila odstopilo od pregona, čeprav so na sektorju

Matjaž Matjašec (levo) in Urban Grubar, pooblaščenca oškodovancev Aleksandra Ortnerja in Isabelle Gruber

/ Foto: Simon Šubic

kriminalistične policije Policijske uprave Kranj po njegovi oceni sestavili vrhunsko in z dokazi dobro podkrepjeno kazensko ovadbo. »Kriminalist, ki se je tri leta ukvarjal s pripravo kazenske ovadbe, je naredil, lahko rečemo, doktorsko disertacijo,« je bil slikovit.

Več pravnih postopkov

Na kranjskem okrožnem sodišču in višjih sodnih instancah je sicer potekalo več pravnih postopkov, povezanih z Bornovim posestvom, tudi v zvezi s prenosom lastništva, ki je predmet kazenskega postopka. V tej pravi je sodišče ugotovilo, da pri dokapitalizaciji in kasnejšem prenosu 59,5-odstotnega lastniškega deleža družbe Born ni prišlo

do preslepitve in morebitnega oškodovanja. Po besedah odvetnika Matjašca pa je sodišče v eni od drugih pravnih, ki je pravnomočno končana, družbi Born naložilo plačilo 800 tisoč evrov odškodnine Elizabeti Ortner Born oziroma njenima dedičema, kar danes skupaj z obrestmi nanese že okoli 1,5 milijona evrov. Terjatev je v postopku izvršbe, račun družbe Born pa je blokiran že več kot 60 dni. Če vodstvo družbe ne bo kmalu samo predlagalo uvedbe stečaja, bosta to storila dediča, sta še napovedala njuna pooblaščenca. Podobno visoko odškodnino je sodišče dosodilo tudi pokojni Mariji Peić, a v njenem primeru do izvršbe še ni prišlo, ker še poteka postopek o dedovanju.

Osredotoči se na cesto

MAŠA LIKOSAR

Ljubljana – Agencija za varnost prometa uvaja novo nacionalno preventivno akcijo Osredotoči se na cesto, ki nadomešča dosedanjo akcijo Varno brez telefona. Kot pojasnjujejo, na sposobnost osredotočenosti med vožnjo poleg aktivne uporabe mobilnega telefona vpliva vrsta dejavnikov, kot so prehitra vožnja, različna čustvena stanja, utrujenost in obvladovanje stresa. Med moteče dejavnike v štejejo tudi nastavljanje različnih sistemov v vozilu, kot so radio, klimatska naprava in multimedija, pa tudi prehranjevanje, kajenje in ličenje. Pomemben dejavnik je predhodno uživanje alkohola, drog, drugih

psihoaktivnih snovi, zlasti v kombinaciji z zdravili.

Agencija je pripravila spletno anonimno anketo, s katero želi pridobiti podatke o osebnih prepričanjih in navadah, ki so pomembni za razumevanje stališč voznikov o varnosti v prometu. Sestavljena je iz več vprašanj, ki zajemajo različne vidike vožnje, od voznikovih navad in reakcij na dogodke med vožnjo do motenj, ki vplivajo na osredotočenost. Vključuje tudi vprašanja o zavedanju dogajanja v prometnem okolju in pozornosti do drugih udeležencev v prometu. Izsledke bo agencija objavila januarja v sklopu akcije Osredotoči se na cesto. Prva akcija bo potekala med 15. in 21. januarjem.

Nasilen do partnerice

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so v torek obravnavali 63-letnega moškega, ki se je nasilno vedel do svoje partnerice. Kot so pojasnili na PU Kranj, se ob prihodu policistov na kraj ni umiril. Kršitev je nadaljeval, zato so mu odredili pridržanje do 12. ur.

Ugotovili številne prekrške

V začetku tedna je potekal poostren nadzor nad prevozi potnikov v notranjem in mednarodnem prometu. Ob tem so policisti ugotovili številne prekrške.

MAŠA LIKOSAR

Torovo – Nadzor, ki so ga izvedli policisti Specializirane enote za nadzor prometa in policisti s postaj prometnih policij ter predstavniki Finančne uprave Republike Slovenije in Inšpektorata Republike Slovenije za infrastrukturo, je potekal na treh nadzornih točkah. Izvajali so ga na glavni avtobusni postaji v Ljubljani ter na nekdanjih cestninskih postajah Kompolje in Torovo.

Kot so pojasnili na policiji, so bili med vidnejšimi kršitelji štirje preobremenjeni avtobusi, ki so jih na avtocesti izločili iz prometa. »Dva avtobusa nista bila tehnično brezhibna in sta bila prav tako izločena iz prometa,« so pojasnili.

Namesto enajst počival le tri ure

Pri nekaterih voznikih so bile ugotovljene kršitve, povezane s časom trajanja

Številni vozniki so kršili omejitve, povezane s časom trajanja vožnje, odmorov in počitkov. / Foto: arhiv Policije

vožnje in predpisanih počitkov. Voznik domačega prevoznika je kršil dovoljeni obseg delovnega časa, kot ga za delo upokojenca predvideva Zakon o urejanju trga dela. »O ugotovitvah bo obveščena Inšpekcija Republike Slovenije za delo,« so dejali na policiji.

Eden izmed voznikov je med delovnikoma počival samo tri ure, namesto predpisanih in predvidenih enajstih ur. Drugi voznik ni imel predpisanih dokumentov za izvajanje občasnega prevoza potnikov v notranjem prometu. Tuji voznik, ki je opravljal občasne prevoze tujih

potnikov po Sloveniji, pa ni pravilno izpolnil potniške spremnice.

Ugotovljene so bile še številne druge manjše kršitve, povezane z uporabo tahografa v avtobusu, ki so pomembne za transparentno vrednotenje aktivnosti in delovnega časa voznika, kar neposredno vpliva na varnost v cestnem prometu.

Šest kritičnih napak

Policisti so nadzirali tudi več tovornih vozil, od katerih so bila mnoga preobremenjena. Izstopala je skupina vozil domačega prevoznika, pri katerih je bilo z izrednim tehničnim pregledom ugotovljenih šest kritičnih napak, in sicer težave z zavorami, krmilnim mehanizmom in podobno, kar pomeni izjemno tveganje za varno udeležbo v prometu. »Vozilu so bile odvzete registrske tablice in je bilo tudi izločeno iz prometa,« so še navedli na policiji.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Glasniki sprememb v okolju

Kaj nam o grožnji podnebnih sprememb ter rešitvah za naravo in ljudi pripovedujejo ptice, si lahko do konca januarja ogledate na naravoslovni razstavi Glasniki v Mestni knjižnici Kranj.

ANA ŠUBIC

Z razstavo Glasniki, ki do konca januarja poteka v Mestni knjižnici Kranj (MKK), Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (Dopps) razkriva, da so ptice kot najbolj raziskana skupina živali pomembni kazalniki stanja in sprememb v naravnem okolju. Razstava, ki jo je uredila predsednica Doppsa Tanja Šumrada, je rezultat globalne sinteze izsledkov stotin znanstvenih raziskav z vsega sveta. Opazujajo nas, da podnebne spremembe že zdaj vplivajo na ptice in ekosisteme ter s tem tudi na človeka, njihove posledice pa se bodo z nadaljnjim segrevanjem še povečale.

Podnebne spremembe so resnične

Razstavo Glasniki so v Doppsu zasnovali že leta 2017 na podlagi istoimenskega poročila, ki ga je leta 2015 izdala njihova krovna organizacija BirdLife Interna-

Varstveni ornitolog Tilen Basle: »Še posebno me skrbi za gorske ptice, ki se z vse toplejšim podnebjem pri nas in milejšimi zimami umikajo v višje predele gora. S tem se hkrati manjša njihov življenjski prostor, umikati pa se ne bodo mogle v nedogled.«

tional in ameriški BirdLife partner Audubon. Takrat je v velikem formatu mesec dni krasila Krakovski nasip v Ljubljani. »Ker je tema še zmeraj ali vedno bolj aktualna, smo na pobudo Mestne

knjižnice Kranj razstavo obudili v manjšem formatu in jo ponovno postavili na ogled.« je pojasnil varstveni ornitolog v Doppsu Tilen Basle, ki je predaval ob decembrskem odprtju razstave.

Po Basletovih besedah je ključno sporočilo razstave, da so podnebne spremembe resnične in da se te kažejo v našem vsakdanjem življenju. »Z razstavo je zbranih nekaj primerov posledic podnebnih sprememb z vsega sveta in rešitev zanje, fokus pa je seveda na pticah, njihovih življenjskih prostorih in tudi ljudeh. Ker smo razstavo želeli približati slovenskemu občinstvu, smo vključili tudi nekaj primerov iz Slovenije.«

Vplivi na ptice

Razstava prikazuje konkretne primere ptic z vsega sveta – od eksotičnega tukana, čeladarja, pingvinov do jastreba, kukavice in štoklje – ter vpliv podnebnih sprememb nanje, dotakne pa se tudi projektov ohranja-

njanja in degradacije narave. Vplivi na ptice se odražajo v premikih območij razširjenosti proti zemeljskim polom in večjim nadmorskim višinam, motnjah v odnosih s plenilci, tekme-

Z odprtja razstave Glasniki: varstveni ornitolog in predavatelj Tilen Basle iz Doppsa, organizatorica razstave Petra Puhar iz MKK in njena sodelavka Nina Svetelj, vodja oddelka za marketing in prireditve

in plenom, neskladjih med obdobji selitve, gnezdenja in razpoložljivosti hrane ter zmanjševanju številčnosti.

»S spreminjanjem podnebnja, npr. s segrevanjem določenih predelov v Evropi, in s spremembo pokrajine se širi življenjski prostor nekaterih vrst, kot je čebelar. Predvidevamo, da bo ta vrsta v prihajajočih desetletjih zasedala nova območja proti severu Evrope. Drug primer je neskladje različnih procesov v naravi, ki ogroža predvsem ptice selivke. Nekatere se danes zato priselijo prej ali kasneje in tako zamudijo vrhunec razvoja ličink žuželk, ki so njihova glavna hrana in pomembne

za razvoj zaroda. Še posebno me skrbi za gorske ptice, ki se z vse toplejšim podnebjem pri nas in milejšimi zimami umikajo v višje predele gora. S tem se hkrati manjša njihov življenjski prostor, umikati pa se ne bodo mogle v nedogled. Če se hudomušno izrazim, pri nas le do 2864 metrov nadmorske višine. Tak primer vrst pri nas sta belka in planinski vrabec,« je razložil.

Med selivkami, pri katerih se kažejo vplivi, so tudi štoklje. »Vsako leto beležimo večje število štokelj, ki pozimi ostajajo pri nas. Lani smo teh zabeležili 12, to zimo pa do konca decembra že sedem. Predvidevamo, da

štoklje ostajajo tu zaradi vse manjše pokritosti s snegom, kar jim omogoča, da najdejo hrano tudi pozimi. Tako jim ta vir hrane odtehta naporno in nevarno selitev v Afriko.«

Narava nas bo še kaznovala

Razstava torej prikazuje, kaj nam ptice pripovedujejo o grožnji podnebnih sprememb ter rešitvah za naravo in ljudi. »Znanstveniki so o podnebnih spremembah govorili že pred desetletji, a so nas posledice teh premalo teple po prstih, da bi ukrepali. Na spremembe, ki so jih lahko pojasnile podnebne spremembe, so kazali tudi podatki številnih

monitoringov in raziskav o pticah. Danes se stvari spreminjajo veliko hitreje, posledice pa občuti že prav vsak, samo spomnimo se avgustovskih poplav. Če želimo ta trend ustaviti, potrebujemo drastične ukrepe, a vse kaže na to, da se ljudje nismo pripravljeno odreči lagodnosti vsakdanjega življenja. Narava nas bo zato v prihodnje še naprej kaznovala,« je opozoril Basle.

Razstava Glasniki je projekt t. i. občanske znanosti. MKK je namreč partner slovenske mreže občanske znanosti in se pri tem z različnimi dejavnostmi še posebej osredotoča na naravovarstvo.

Kultura

Harmonikarica Špela Šemrl z Lancovega o harmoniki, šovu talentov in prihodnosti Stran 14

Zgodba

Leta 2010 smo v Dolenji vasi obiskali danes najbolj znano skakalno družino. Stran 15

Zanimivosti

Trije tujci, ki živijo v preddvorski občini, o domovini in življenju v Sloveniji Stran 16

Od petka do petka

Državni poslanci bodo danes odločali o imenovanju Mateje Čalušič za novo ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. / Foto: Državni zbor/Matija Sušnik

Finančni minister Klemen Boštjančič, ki je vodil pogajanja, je podpis dogovora s sindikati javnega sektorja označil za »pomembno etapo« v dogovarjanjih o prenovi plačnega sistema. / Foto: Primož Pičulin

Peterico, ki jih je v soboto v Križni jami presenetila narasla voda, so jamarski reševalci rešili v ponedeljek. / Foto: JRS

Poslanci danes o novi kmetijski ministrici

SIMON ŠUBIC

Ministrska kandidatka in njena izobrazba

Državni zbor bo na današnji izredni seji odločal o imenovanju poslanke Svobode Mateje Čalušič za novo kmetijsko ministrico. Zaslišanje pred matičnim odborom državnega zbora je uspešno prestala v sredo. Čalušičeva je bila pred izvolitvijo za poslanko administratorka in vodja lokala ter svetovalka za fitofarmaceutvska sredstva. Po izobrazbi je inženirka agronomije in hortikulture, specializirana kot kvalificirana svetovalka s področja varstva kmetijskih rastlin. Pravljena izobrazba je bila v zadnjih dneh kamen spotike. Na kandidatih listi za parlamentarne volitve in do pred kratkim tudi na spletni strani državnega zbora je bilo navedeno, da ima univerzitetno izobrazbo, čeprav ima v resnici diplomu visokošolskega strokovnega študijskega programa 1. stopnje. Čalušičeva je očitke, da se je predstavljala za izobrazbo, ki je nima, zavrnila, odgovornost za administrativno napako, kot so to pojasnili, pa so prevzeli v stranki Gibanje Svoboda. Prejšnjo ministrico Ireno Šinko je državni zbor na predlog premierja Roberta Goloba razrešil oktobra lani.

Vlada in sindikati podpisali dogovor

Vlada in polovica sindikatov javnega sektorja so v sredo podpisali dogovor o delni uskladitvi plač z inflacijo, ki so ga parafirali pred božičnimi prazniki. Ostali sindikati imajo čas za podpis dogovora še do konca meseca. Po dogovoru se bodo plače v javnem sektorju z junijem uskladile v višini 80 odstotkov inflacije v obdobju december 2022–december 2023, regres za letni dopust pa bo izplačan že marca, in ne šele junija. Podpisali so tudi aneksa h kolektivnim pogodbama za javni sektor in negospodarske dejavnosti, s katerima se bo vsebina dogovora realizirala. Po besedah finančnega ministra Klemena Boštjančiča, ki je vodil pogajanja s sindikati, podpis dogovora pomeni »pomembno etapo« v dogovorih med vlado in sindikati glede prenove plačnega sistema. Kdaj bodo nadaljevali pogajanja o reformi plačnega sistema in odpravi plačnih nesorazmerij, še ni znano.

O moriji v Izraelu in Gazi

Zunanja ministrica Tanja Fajon je v torek za ameriško televizijo CNN dejala, da je Izrael v napadih na Gazo kršil mednarodno humanitarno pravo, kar so iz kabineta izraelskega premierja

Benjamina Netanjahuja takoj zavrnil in krivdo za civilne žrtve v Gazi pripisali palestinskemu islamističnemu gibanju Hamas. Kot so sporočili, izraelske sile počnejo vse, kar je v njihovi moči, da bi se izognile civilnim žrtvam, vendar pa Hamas palestinske civiliste in izraelske talce uporablja kot živi ščit. V sredo je izraelsko veleposlaništvo na Dunaju, pristojno tudi za Slovenijo, v ljubljanskem Mini teatru novinarjem in diplomatom želelo predvajati film o napadu Hamasa na Izrael 7. oktobra lani. Gledališče je bilo zato tarča groženj in pozivov k bojkotu. Projekcijo filma so nazadnje odpovedali, uradno zaradi tehničnih težav, po informacijah Televizije Slovenija pa naj bi jo izvedli na alternativni lokaciji. Izraelski veleposlanik Zeev Boker s sodelavci se je sicer v sredo sestal s predstavniki državnozborske skupine prijateljstva z Izraelom, srečanja pa so se udeležili le poslanci iz opozicijskih strank SDS in NSi, ki so jim tudi predstavili video o zločinih Hamasa v Izraelu. V Levici, njihova poslanka Tatjana Greif je protestno izstopila iz omenjene parlamentarne skupine, so vabilo izraelskega veleposlaništva izbranim poslancem na predvajanje posnetkov napada Hamasa obsodili.

Dva dneva ujeti v jami

Minuli konec tedna smo spremljali dramo tričlanske družine iz Kranja in dveh jamskih vodnikov, ki so zaradi narasle podzemne vode v soboto obtičali v Križni jami v bližini Cerknice. Rešili so jih šele v ponedeljek, ko se je vodostaj vode dovolj znižal, da so jih lahko žive in zdrave varno spravili iz jame. Družina je bila sicer na komercialnem ogledu Križne jame v okviru Društva ljubiteljev Križne jame, ko je nepričakovano prišlo do porasta vode. Potapljači so se do njih prebili že v prvi noči in jih oskrbeli z najnujnejšim, da so lažje počakali na rešitev.

Tudi letos razpisali nagradni natečaj

Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu je razpisal XXII. nagradni natečaj za diplomske, magistrske in doktorske naloge s področij Slovencev v zamejstvu in Slovencev po svetu. Upoštevana bodo dela, zagovarjana v letu 2023. Najboljša tri dela s področja zamejstva in tri s področja izseljenstva bodo prejela denarno nagrado, in sicer 800 evrov za prvo nagrado, 600 evrov za drugo in 400 evrov za tretjo. Besedilo natečaja je objavljeno na spletni strani urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu ter na portalu slovinci.si.

Slovinci v zamejstvu (937)

Slovenščina, priložnost za pisanje

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Volbankova ustanova iz Celovca, ki jo je ustanovil koroški Slovenec zdravnik dr. Jože Volbank, ki je do smrti živel in delal v Kranjski Gori, že leta pomaga pri izobraževanju šolajočce se slovenske mladine na Koroškem. Že 14 let ustanova z njegovim imenom na poseben način spodbuja učenje in pisanje v slovenščini – z natečajem »Pisana pomlad – Na dan z besed(il)o(m)«. Letošnji bo že štirinajsti. Rok za oddajo besedil je 22. marec. Poslana besedila ne smejo biti že objavljena, prav tako pa morajo starši ali zakoniti zastopniki soglašati, da se podatki avtorjev hranijo izključno z namenom obveščanja o rezultatih natečaja. Da gre v primeru natečaja za odmevno dejanje promocije slovenščine in pisanja v njej,

potrjuje podatek, da se zadnja leta udeležuje natečaja od 600 do 700 mladih iz skoraj 40 koroških šol, ki napišejo tudi do 800 prispevkov! Pomembno usmerjalno in spodbujevalno vlogo pa imajo mentorji.

Predsednik natečajne žirije dr. Miha Vrbinc, strokovna sodelavka mag. Jasna Černjak in člani žirije Amina Majetič, Mateja Rihtar in Martin Kuchling so na ponedeljkovi konferenci za novinarje predstavili letošnji natečaj. Tudi letos so za različne starostne skupine razpisali različne teme. Predsednik žirije dr. Miha Vrbinc je povedal, da bodo šolarji v nižji starostni skupini pisali na temo Moj junak – Moja junakinja, v srednji starostni skupini na temo Nekega dne bom ..., v višji starostni

skupini na temo Včasih se je treba odločiti, v najstarejši skupini do 25 let pa na temo (Ne)mir. »Želimo, da pišejo o vsem, kar se dogaja v njihovem okolju, in to ne le v literarnih zvrsteh, ampak tudi v obliki člankov ali intervjujev. Zaželeni so tudi prispevki v narečju. Samo pogum morajo zbrati, sesti pred računalnik in pisati. Seveda pa je pisanje zase nekaj drugega kot pisanje za javnost,« poudarja dr. Vrbinc in dodaja, da so mnogi, ki so sodelovali na teh natečajih, danes poznani literarni ustvarjalci.

Kdor se bo odločil za sodelovanje na letošnjem natečaju, mora besedilo, označeno s šifro po svoji izbiri, do 22. marca poslati na elektronski naslov office@promlad.at ali po pošti na naslov Volbankova ustanova,

Letošnji natečaj so predstavili (od leve): Amina Majetič, Jasna Černjak, Mateja Rihtar, Miha Vrbinc in Martin Kuchling. / Foto: Jože Košnjek

Pisana pomlad, Mikschallee 4, 9020 Klagenfurt/Celovec. Slovesna predstavitev s podelitvijo nagrad bo 23. maja ob 9. uri v ORF teatru

v Celovcu. Posebej nagrajevna bosta besedilo v narečju in besedilo, napisano v šoli, na kateri slovenščina ni učni jezik.

Po svetu

Med Bosno in Ameriko

Redko se zgodi, da nekdo suvereno govori in piše v obeh jezikih, maternem in privzetem. Tak primer je bosansko-ameriški pisatelj Aleksandar Hemon, rojen v Sarajevu leta 1964, od leta 1993 pa živi in ustvarja v Ameriki ...

MIHA NAGLIČ

Iz Sarajeva v Ameriko

Kdaj je odšel v Ameriko? »Moji starši so odšli ob samem začetku obleganja, prvi dan, nekaj časa so prebili v Bosni in Vojvodini, konec leta 1993 pa so odšli v Kanado. Takrat sem imel slabo vest, ker nisem bil v Sarajevu. Sarajevo imam rad, pred vojno sem celo pisal kolumno, ki se je imenovala Sarajevo republika. Lahko rečem, da sem bil sarajevski nacionalist. Seveda sem imel slabo vest, ker so bili številni moji prijatelji takrat tam. Potem pa sem dojel, da se ne bi nič spremenilo, če bi bil tam tudi jaz. Na drugi strani pa bi kot pisatelj o tem lahko pisal. To je edino, kar obvladam. Začel sem pisati v angleščini, in kot ste opazili, se velik del mojih knjig ukvarja s to tematiko – vojno v Bosni, obleganjem Sarajeva, razpadom Jugoslavije ter povojnim življenjem, tranzicijo in življenjem v diaspori. Menim, da sem 'diasporični' pisatelj, ne le zato, ker to opisuje moj življenjski položaj, ampak tudi zato, ker je bosanska družba postala 'diasporična'. Četrtnina njenega prebivalstva je v diaspori. Tako vidim svojo vlogo v tem. Teoretično večino svojega življenja živim v

Ameriki, pišem v angleščini in bi lahko začel pisati o stvarih, ki z Bosno ali diasporo niso povezane.« Ga imajo Američani za ameriškega ali bosanskega pisatelja? »Američan je državljanstvo, ne etnična identiteta. V okviru državljanstva pa so variacije: ameriški Italijani, ameriški Bosanci, italijanski Američani in tako naprej. Ameriški jezik in kultura sta dovolj odprta, da lahko absorbirata ljudi, ki prihajajo iz drugih držav. /.../ Včasih se mi zdi, da sem dosegel določeno raven in da ne morem više, ker sem vendarle tujec. Ne zato, ker sem Bosanec, ampak zato, ker pišem o Bosni in Jugoslaviji, le malo o Ameriki. Ameriška kultura ima rada, da se piše o Ameriki. Tako kot ima slovenska kultura rada, da se piše o Sloveniji.«

Biden ali Trump

Novembra 2024 bodo v ZDA predsedniške volitve? Biden ali Trump? »Biden je 'flajšter'. Trump ni vzrok za krizo v Ameriki, temveč je njen simptom in posledica krize. Biden upočasnjuje proces, ki poteka že nekaj časa, vendar ga ne more ustaviti, ker je precej star in staromodni glede izvajanja ameriške politike in situacije v ameriški družbi. Kriza pa se ne bo končala, ne glede

na to, kdo bo izvoljen na prihodnjih volitvah. Ne bo mogel rešiti vseh težav. Če bo zmagal Trump, bo ameriške demokracije verjetno konec. Če bo zmagal Biden, bodo desničarji še naprej napadali ameriško demokracijo, vztrajali bodo pri konfliktu, nasilju, ampak se mi zdi, da bomo imeli še nekaj časa, da najdemo način, da proces ustavimo. Vendar verjamem, da se ta konflikt, ta spopad, ta revolucionarni fašistični duh v Ameriki, ki ga izraža republikanska stranka, ne more ustaviti s političnim procesom. Nepolitični proces pa lahko vsebuje nasilje, kot plima, ki dviguje vse ladje, se to že nekaj časa dogaja, rast nasilja in pešanje politične in splošne infrastrukture. V podaljšanem obdobju krize bodo mehanizmi oblasti vse šibkejši in stanje se bo slabšalo.«

Ukrajinski in bosanski obeti

Kakšni so po njegovem obeti za Ukrainijo in Bosno? »Vojna v Ukrainiji me zadeva osebno in načelno. Moja družina z očetove strani še vedno govori ukrajinsko. Moja dedek in babica sta rojena v današnji Ukraini, ki je bila takrat Galicija, provinca Avstro-Ogrske. Moj oče in njegovi bratje, ki vsi živijo v Kanadi, pojejo v

ukrajinskem zboru. Poleg tega sem bil v Kijevu v avgustu leta 1991, ko je Ukrajina razglasila neodvisnost, takrat sem stal pred ukrajinskim parlamentom. Tako, da lahko rečem, da sem bil na porodu Ukrajine. Prav tako me zadeva načelno, ker to, kar počne Rusija, počne z genocidnimi nameni. Ukrajinci se torej bojujejo za obstoj. Bojim se, da Putinu pri uničevalni genocidni strategiji ustreza, da je v Gazi vojna. Napad na Gazo mu je prišel prav. Prav bi mu prišlo tudi, če bi na Balkanu prišlo do spopadov, zlasti oboroženih, ker bi to preusmerilo pozornost in dodatno zapletlo situacijo. Zato prihaja do povečanega delovanja 'putinovskih' agentov, vključno z Dodikom in podobnimi. Evropska unija pa se ob samoljubju in zaslepljenosti niti ne zaveda, da s svojim pristopom skuša v BiH podkupiti Dodika in fašiste, da ne bi povzročali preveč težav. Ti pa manipulirajo in iščejo vedno več. Vučićevski politiki in politiki dobršnega dela hrvaške vladajoče elite pa se zelo zavzeto trudijo, da bi BiH destabilizirali. Neposredno ali posredno naredijo vse, da bi pomagali Putinu. Bojim se, kaj se bo zgodilo v BiH, tej regiji in po vsej Evropi.« (Vir: MMC RTV SLO)

Aleksandar Hemon (1964) je bosansko-ameriški pisatelj ukrajinskih korenin in izvorni pričevalec o dogajanju v državah, iz katerih izhaja. / Foto: Wikipedija

Joe Biden in Donald Trump, sedaj in prejšnji predsednik ZDA. Novembra 2024 se bosta, kot kaže, znova pomerila na predsedniških volitvah. / Foto: Wikipedija

Milorad Dodik in Vladimir Putin v Sočiju v Rusiji, 30. septembra 2018. Šest let pozneje vodja Srbov v Bosni ostaja Putinov eksponent na Balkanu. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (719)

Sto slovenskih ljudskih

MIHA NAGLIČ

»Tamkaj, kjer danes leži Blejsko jezero, v davnih dneh ni bilo vode, ampak široka dolina, prekrita s cvetočimi travniki. Sredi doline je stal hribeček z velikansko skalo na vrhu. V nočeh, oblitih z zlato mesečino, so ob tej skali na vrhu hribečka gorske vile plesale svoje vilinske plesse. Vedno so bile bose. Bile so mile in lepe, imele so dolge svetle lase in dolge bele obleke. Po vsej zeleni dolini okoli hribečka so vsako poletje pastirji pasli ovce. Povsod je bilo dovolj sočne paše, a ovce so se najraje pasle ravno na hribečku in popasle travo okrog vilinske skale. 'Ne dovolite, da ovce popasejo travo okrog naše skale,' so nekega dne vile prosile pastirje. 'Za naše plesse potrebujemo

mehko plesišče, zato prosimo, da ga ogradite,' so še dodale. Pastirji pa se niso zmenili za to prošnjo in so še naprej dovoljevali svojim ovcam, da so nemoteno mulile travo okrog vilinske skale. 'Če ne boste trate in skale na vrhu našega hriba ogradili vi, ju bomo ogradile same,' so nekega dne vile jezno zagrozile pastirjem. Tudi tem grožnjam so se pastirji smejali in še vedno so pustili svoje ovce, da so se pasle na hribečku sredi travnika. Kmalu je bila okrog vilinske skale le še gola zemlja. Vilam je pri plesu drselo na trdi zemlji in nekega dne je najmlajša in najlepša vila med plesom padla in si poškodevala nogo. Jezne vile so se tedaj odločile, da bodo izvršile svojo grožnjo pastirjem – same si bodo ogradile

svoje plesišče! Iz gore so priklicale studence in potoke. Voda je hrumeč pridrla s planin in drla in drla toliko časa, dokler ni prekrila zelene doline in ogradila vilinskega hribečka z mokro ograjo. Vsi pašniki neubogljivih pastirjev so ostali globoko pod vodo, le vilinski hribeček s skalo je kot otok mo-

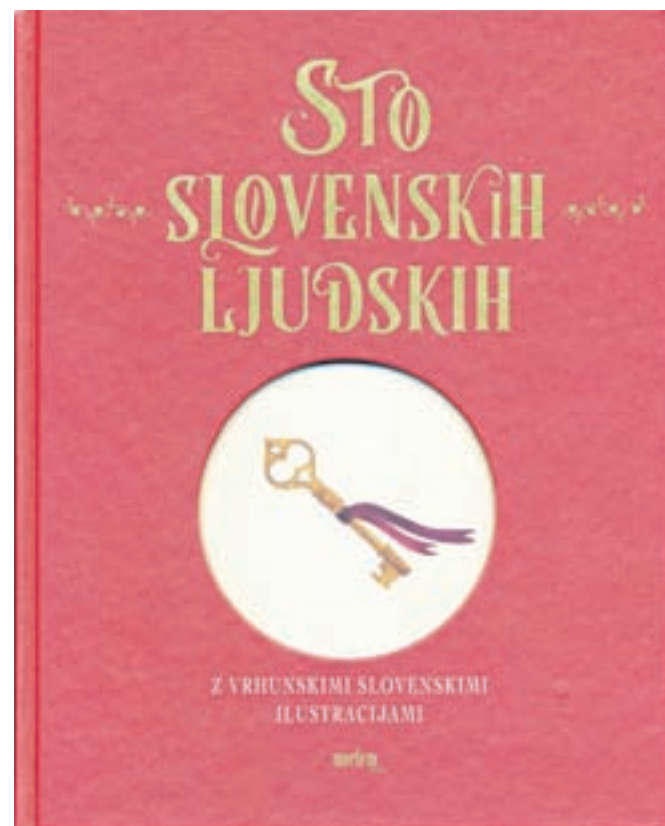
Sto slovenskih ljudskih: z vrhunskimi slovenskimi ilustracijami, Morfemplus, Jezero, 2023, 328 strani

lez iz jezera. Na tem otoku so vile poslej vsako mesečno noč nemoteno plesale svoje plesse.« (str. 309)

Med stotimi pravljicami v tej knjigi sem za ponazoritev izbral gornjo z naslovom Blejsko jezero. Pravljice, ki sodijo v slovensko pravljичno klasiko, je za to objavo

in našemu času primerno priredila Dušica Kunaver, z vrhunskimi slovenskimi ilustracijami jih je obogatilo 25 ilustratorjev, likovno je knjigo uredila Tatjana Pregl Kobe, literarno pa Tine Logar. Knjigo, ki je bila na Slovenskem knjižnem sejmu 2023 proglašena za »knjigo leta«, je opremil Matej Ne-

mec. Izdala pa jo je založba Morfem, ki ne domuje v Ljubljani, ampak v kraju Jezero ob Ljubljanskem barju. Pravljice so po naši pameti namenjene otrokom, a bodo v tako lepi podobi, kot jo imajo v tej knjigi, obogatile tudi vse tiste, ki jih bodo otrokom brali in prikazovali.

Kako je živela družina Šterk

V ljubljanskem Kinodvoru je bila v torek zvečer premiera slovenskega filma Šterkijada, pogumnega, odkritega in intimnega portreta družine jadrca Jureta Šterka skozi oči njegovega sina Igorja, ki se podpisuje pod režijo in scenarij filma. Film je že na ogled tudi v obeh kranjskih kinematografih.

KLARA MRAK

Jure Šterk je med letoma 1991 in 1994 kot prvi Slovenec s 6,5 metra dolgo jadrnico objadral svet. Koprčan z belokranjskimi koreninami je sicer osemkrat preplul Atlantski ocean, dvakrat Indijski ocean in enkrat Tihi ocean. Od decembra 2007 je bil z 9,2-metrsko jadrnico s pomenljivim imenom Lunatic na jadraniu okrog sveta. To 25.000 morskih milj dolgo jadrnanje brez prestopa se je 1. januarja 2009, ko se je takrat 71-letni Jure Šterk zadnjič oglasil, bližalo koncu. Če bi mu uspelo, bi postal najstarejši človek s tovrstnim podvigom, hkrati bi to storil z najmanjšo jadrnico. Nekaj mesecev po tem, ko se je Jure Šterk zadnjič oglasil po radijski povezavi, je njegova družina prejela osebne predmete z jadrnice, med njimi ladijski dnevnik, ki je bil kasneje tudi objavljen pod naslovom Dnevnik zadnje plovbe. Uredil ga je Igor Šterk.

Torkova razprodana premiera Šterkijade v ljubljanskem Kinodvoru je bila posvečena nedavno umrli soprogi in mami Vojki Šterk.

Šterkijada je neizprosna, žalostna, občasno tudi humorna avtobiografska drama o tričlanski družini, kjer nezvesti in pogosto odsoten soprog ter avtoritativen oče celotno družinsko življenje podredi zgolj in samo jadrnanju. V svet očeta Jureta Šterka se je v filmu vživel Janez Škof, ki se ga spominja še iz mladih let. »Ves čas smo sledili, kje vse pluje, tako da je bil kot neka fama, velik človek. Ta avanturizem ali pa iskanje samega sebe skozi mejne stvari, to tudi sam poznam. Ker sem bral scenarij, sem začutil, da je v njem ogromno neke samorefleksije, Igor je v resnici oboževal očeta, totalno!« Janez Škof, vedno strog do sebe in do svoje igre, do potankosti natančen, do obisti iskren.

Očetov sebični način življenja ima pogubne posledice za družino, na odnos s

soprogo in sinom. Če je javnost Jureta Šterka dojemala kot neustrašnega pomorskega junaka, sta na drugi strani soproga in sin, ki sta prisiljena, da vsak na svoj način bolj ali manj uspešno krmarita skozi življenje, se spopadajo z osamljenostjo, skorajda nikoli prisotnim očetom ter na koncu tudi z njegovo izgubo. Ženo Vojko je v Šterkijadi upodobila Silva Čušin, ki je dejala: »Ko sem delala vlogo, se mi je včasih zdelo, da je bila ona še bolj sama in še bolj ujeta. Da je imela še bolj razburkano življenje kakor on, ki je bil na morju.« Igorja Šterka, sina Vojke in Jureta, je v filmu odigral Jernej Gašperin (v otroških letih pa Tito Novak). »Na neki način je Igorjev lik lik opazovalca. Ne gre za izražanje njegovih ambicij ali njegove poti, ampak bolj za sprejemanje in poslušanje skozi čudenje svojima staršema,« o Šterkijadi razmišlja Gašperin. V stranskih vlogah so med drugim z igrali še Blaž Setnikar, Saša

V vlogi Jureta in Igorja Šterka sta se izvrstno vživila Janez Škof in Jernej Gašperin.

/ Foto: Miloš Srdić

Pavček, Primož Pirnat in Žiga Saksida.

»Jadralski podvigi in tragično izginotje očeta niso bili razlog za ta film. Kar me je pritegnilo, so bili trenutki v naši družini – žalostni, trpki, a hkrati komični in absurdni. Ti odslkavajo kompleksnost odnosov v naših življenjih,« je o svojem

filmu, ki je sicer odprl lanski Festival slovenskega filma v Portorožu, povedal režiser in scenarist filma Igor Šterk. Kot je po portoroški premieri filma za MMC povedala producentka filma Petra Vidmar, smo Jureta Šterka dojemali kot herojskega jadrca, ki je prvi sam objadral svet, v resnici pa ga je takega,

kot je bil, ustvarjala tudi dinamika družine. »Tudi če bi Igor in mama iskala razloge, zakaj vedno znova hoče na nove poti, na koncu pretehtata družinska ljubezen in podpora: saj v resnici na neki točki ne sprašuješ več. On to preprosto mora narediti.« Film je na ogled v obeh kranjskih kinematografih.

Še zdaj se spomni le harmonike

Harmonikarico Špelo Šemrl po uspešnem sodelovanju v šovu talentov na komercialni televiziji, kjer se ji je zmaga le za las izmuznila, pozna in občuduje občinstvo po vsej Sloveniji. Pred tem so bili nad njo navdušeni predvsem domačini z Lancovega, od koder je doma, in bližnje Radovljice, kamor je hodila v osnovno in glasbo šolo in kjer je, vse odkar je kot deklica začela igrati harmoniko, res veliko nastopala.

MARJANA AHAČIČ

V glasbeno pripravnico se je vpisala že pri petih letih, pri sedmih se je začela učiti harmoniko pri profesorju Gašperju Primožiču, zdaj je dijakinja Gimnazije Jesenice in Konservatorija za glasbo v Celovcu. Spomladi jo na obeh šolah čaka matura.

Se spomnite, zakaj vas je kot deklico ravno harmonika tako prevzela?

Se pa res spomnim. Bil je dan odprtih vrat v Glasbeni šoli Radovljica, namenjen prihodnjim učencem, ki naj bi si ogledali, katerih instrumentov se je mogoče učiti. No, jaz se od tistega dne spomnim samo harmonike. Nič drugega mi od takrat ni ostalo v glavi... Razen tega, da je v učilnici takrat poučeval Gašper Primožič, kasneje moj učitelj. Mami sem rekla, da hočem biti njegova učenka. Res ne vem, ali je bilo naključje ali samo sreča.

Zakaj ste se odločili za gumbno harmoniko? Morda

zaradi profesorja, ki je prav tako mojster klasične kromatične harmonike?

Začela sem s klavirsko, a je profesor že kmalu menil, da bi bila zame primernejša kromatična...

Kdaj vas je harmonika tako »zgrabila«, da je niste mogli več odložiti?

Tisto pravo strast začutiš, ko že nekaj znaš. Pri meni se je to zgodilo v šestem, sedmem razredu glasbene šole. Saj mi je bilo tudi pred tem super igrati, ampak šele takrat, se mi zdi, sem začutila, da je glasba nekaj, kar hočem početi vse življenje.

Kljub temu se po koncu osnovne šole in po končani osnovni glasbeni šoli niste odločili, da se posvetite zgolj glasbi, vzporedno ste namreč vpisani tako na Gimnazijo Jesenice kot na Konservatorij za glasbo v Celovcu.

Nisem si mogla predstavljati, da bi nehala igrati harmoniko ali da bi se je nehala učiti, zato sem se vpisala

Špela Šemrl / Foto: Gorazd Kavčič

v Celovec. Moj profesor Gašper Primožič je tam zaključil akademijo in bil navdušen nad enim od tamkajšnjih profesorjev, ki mi ga je priporočil. Šla sem do njega, imela sva uro in res sva se odlično ujela, tako da o ljubljani sploh nisem več premišljevala. Obenem pa sem si želela pustiti odprta vrata

za vse možnosti in se zato vpisala še na jeseniško gimnazijo.

Koliko in kdaj sploh lahko vadite? Vemo, da je prav vaja osnova vsakega resnega ukvarjanja z instrumentom ...

Vsak prosti trenutek izkoristim za harmoniko. Včasih

že zjutraj, takoj ko se zbudim in imam pred odhodom v šolo deset minut časa. Ali pa si rečem, da si bom vzela celo popoldne, da se popolnoma posvetim določeni skladbi... Različno. Starši, ki me morajo vsak dan poslušati, znajo že veliko skladb na pamet... (smeh)

Predvsem pa: igranje harmonike zame ni nekaj, za kar bi rekla, da mi »jemlje čas«. To je čas zame. Takrat sem sama s seboj, sproščena, delam tisto, kar mi je všeč.

Kakor koli obrnemo, zunaj kroga glasbenih poznavalcev ob omembi harmonike večina ljudi najprej pomisli na narodnozabavno glasbo. S sodelovanjem na odmevnem tekmovanju talentov ste tudi širši javnosti pokazali, da je harmonika »resen« instrument, na katerega je mogoče igrati prav vse vrste. So vas vrstniki zaradi harmonike kdaj zbadali?

Res je, ta stereotip, da je s harmoniko mogoče igrati

samo narodnozabavno glasbo, sem vsekakor želela razbiti. Večina tistih, ki so me poznali že pred tekmovanjem, je vedela, kaj vse se igra na harmoniko – džez, tango, klasika, pop... Številni drugi vedo zdaj, kar mi je všeč. Ravno zadnjič je do mene prišla neka gospa in mi rekla, da je vedno mislila, da je harmonika samo za avsenike in slake, zdaj pa se je prav zaradi mojih nastopov na televiziji njeno mnenje o tem glasbilu popolnoma spremenilo. Kako vesela sem bila, zares!

Letos zaključujete šolanje tako na gimnaziji kot na konservatoriju. Ste se že odločili, kam bo šla vaša pot v prihodnje?

Popolnoma še ne, a je velika verjetnost, da se bom odločila za študij medicine in hkrati nadaljevala glasbeno pot, s tem, da se, morda ne takoj, želim vpisati tudi na eno od glasbenih akademij, kjer lahko študij harmonike nadaljujem – in zaključim.

Zgodba

Nikini vzorniki so bratje

Te dni je v središču pozornosti športne javnosti mlada smučarska skakalka Nika Prevc. Mi smo jo imeli priložnost spoznati že pri rosnih petih letih – marca 2010, ko smo v Dolenji vasi obiskali danes najbolj znano skakalno družino na svetu.

ANA ŠUBIC

Osemnajstletna smučarska skakalka Nika Prevc, ki je v tej sezoni nanizala že štiri zmage v svetovnem pokalu, se tako pridružuje svojim starejšim bratom Petru, Cenetu in Domnu pri pisanju zgodbe najuspešnejše skakalne družine na svetu. Prav neverjetno je, da so iz ene družine izšli kar štiri vrhunski smučarski skakalci, imajo pa še mlajšo sestro, danes 14-letno Emo, ki pa ni šla po stopinjah svojih sorojencev. »Njej zadostujejo skoki na bližnjem 'kucanju'. Je baletka in bo poleg šolanja na gimnaziji še naprej obiskovala pouk baleta,« nam je zaupala mama Julijana.

Za skoke jih je navdušil oče

Spomnimo: glavni »krivec«, da so se Prevcovi otroci tako navdušili za smučarske skoke, je oče Božidar, ki je rekreativno skakal na 25-metrski Bloudkovi skakalnici Bregarica v Dolenji vasi. Pri devetih letih je šel z njim tudi Peter, kasneje pa so skoke vzljubili tudi mlajša brata in sestra. Utrip v skakalni družini Prevc smo imeli priložnost izkusiti že pred slabimi 14 leti, ko nas je s svojimi dosežki začel razveseljevati tedaj 17-letni Peter. Na poti smučarja skakalca sta mu že takrat uspešno sledila štiri in sedem let mlajša Cene in Domen, komaj petletna Nika pa je še stiskala pesti zanje. Med

drugim smo izvedeli, da je zelo pogrešala Petra, kadar je bil v tujini, in odštevala dneve do njegove vrnitve.

Njihova mama danes priznava, da si takrat ni niti najmanj predstavljala, kako bogata športna kariera čaka otroke. Peter je v tistem času začel nastopati v svetovnem pokalu. Cene in Domen sta bila uspešna na tekmah v svoji starostni skupini, Nika pa še ni trenirala smučarskih skokov in je skakala okrog hiše, se spominja Julijana. Na športne uspehe otrok gleda z velikim spoštovanjem. Zanimalo nas je tudi, koliko so na mlajša brata in sestro vplivali Petrovi dosežki oziroma kaj jih je in jih še najbolj motivira. »Kolikšen vpliv so njegovi dosežki imeli na ostale, bi težko ocenila. Vsekakor jim vlivajo motivacijo za delo, a vsak piše oz. je pisal svojo športno zgodbo na njemu lasten način,« je odvrnila mama.

Nika ceni podporo lokalnega okolja

Nika Prevc nam je aprila lani po prireditvi Športnik leta občine Železniki, kjer sta z bratom Cenetom prejela najvišje priznanje – zlato plaketo, Domna pa so nagradili s srebrno plaketo, povedala, da ima največje vzornike v svoji družini. »Imam pa tri brate in si ne morem izbrati največjega vzornika, tako da upoštevam vse naenkrat,« je dejala Nika, ki je bila na Športniku leta občine Železniki že večkrat nagrajena. »Največ mi pomeni, da

imam podporo tudi v domači občini,« je pristavila.

Otrokom je na športni poti in do vrhunske kariere pomagala velika podpora staršev. Ničkoliko kilometrov sta prevozila, da sta jim omogočila vsakodnevne treninge v Kranju. Kot smo zapisali v članku Družina, ki živi za skoke, objavljenem 26. marca 2010 v Gorenjskem glasu, je Julijana dejala, da jima z možem ni težko opravljati prevozov, ki so postali del njihovega vsakdana. »Vesela sva, da se otroci ukvarjajo s športom, da ne zapravljajo časa za neum-

Nika Prevc: »Imam tri brate in si ne morem izbrati največjega vzornika, tako da upoštevam vse naenkrat.«

nosti in da imajo zapolnjen urnik. Kljub treningom in tekmam jim še vedno ostane čas za računalnik, televizijo in prijatelje.«

Oče Božidar pa je tedaj na vprašanje, ali je njuna požrtvovalnost poplačana s športnimi uspehi otrok, odvrnil: »Ne razmišljam tako. Imajo veselje in so uspešni, zato so materialni stroški ob tem povsem zanemarljivi. Tudi če ne bi bili uspešni, bi jih pa morda s tem rešili ulice, slabe družbe. Od tega so odnesli ogromno koristnega, ne gre le za skoke in treninge, trenerji delajo tudi na vzgoji, mladi se naučijo 'delati', upoštevati druge, morajo se znati organizirati, se naučiti postaviti zase, treba se je tudi boriti ...«

Starša otrokom privzgojila delovne navade

Starša petih otrok sta družinsko življenje, ki so ga krojile tudi športne dejavnosti otrok, usklajevala še s službenimi obveznostmi. »Zdi se mi, da imam vedno manj dela. Fantje so pridni in opravijo vedno več gospodinjskih opravil. Vsak ima svoje zadolžitve,« nam je takrat povedala Julijana in dodala, da je ob njenem prihodu iz službe včasih kosilo že skuhan. Fantje so si pomagali s kuharsko knjigo, včasih pa jim je mama kar po tele-

fonu dajala navodila. Glavni kuhar je bil s svojim izostrenim okusom Cene. Tako ne preseneča, da se je po koncu športne kariere podal prav v gostinske vode.

Tudi Peter je že takrat znal pripraviti kosilo, likati in celo šivati. »To mi prav pride tudi pri skokih, saj je kombinizon narejen zelo po meri in hitro kje popustijo šivi,« je razložil pred 14 leti. Domen je bil v tistem času zadolžen za pometanje, Cene za praznjenje pomivalnega stroja, čiščenje hodnika in kopalnice, vsak je tudi moral sam pospraviti sobo ... Starša sta jim torej privzgojila tudi delovne navade. »Treba jih je motivirati, pa gre. Včasih ubogajo šele na tretjo besedo, naredijo pa. Prepričana

Peter Prevc / Foto: Gorazd Kavčič

Cene Prevc / Foto: Gorazd Kavčič

Domen Prevc / Foto: Gorazd Kavčič

Nika Prevc / Foto: Gorazd Kavčič

Z našega obiska pri Prevcvih v letu 2010: starša Julijana in Božidar s sinovi Petrom, Cenetom in Domnom ter hčerkama Niko in Emo, tedaj še dojenčico / Foto: Gorazd Kavčič

sem, da jim bodo te delovne navade v življenju koristile. V današnjih časih, ko so ženske marsikje v službah celo dlje kot moški, morajo ti priskočiti na pomoč pri gospodinjskih opravilih,« je razmišljala Julijana.

Mama je otrokom poudarjala tudi pomen izobrazbe. »Pravzaprav imam že v krvi, da jim nenehno ponavljam: 'šola, šola, šola' ...« Sedemnajstletni Peter je tako

za Gorenjski glas ugotavljal, da si lahko hkrati uspešen v športu in šoli: »Moraš si dobro razporediti čas. Ko se učiš, zraven ne smeš početi še šest drugih stvari.« Povedal je tudi, da veliko raje odrašča v družini z veliko otroki. »Ne vem, kako bi zdržal, če bi bil edinec. Dolgčas ni nikoli. Vedno se lahko z nekom ukvarjaš. Res pa je, da včasih manjka malo miru, a se da vse dogovoriti.«

Zanimivosti

Tu se počutijo dobro

Grad Dvor v Preddvoru je gostil zanimiv pogovorni večer, na katerem se je Ivka Sodnik z izbranimi sogovorniki, ki že dalj časa živijo v preddvorski občini, a imajo korenine v drugih deželah, pogovarjala o njihovi prvi domovini in o tem, kako vidijo svoja življenja pri nas.

ALENKA BRUN

Jasna Zukanović živi v Bašlju, Hana Novotna se je v Slovenijo preselila iz Češke in s soprogom živita na Zgornji Beli, Mehayar Badii pa prihaja iz Irana in si je družino ravno tako ustvaril v Bašlju. »Ne glede na to, da Jasna, Hana in Mehayar niso avtohtoni domačini, se pri nas počutijo dobro in sprejete, zato Slovenijo občutijo kot svojo drugo ali celo prvo domovino,« je že na povabilo na pogovorni večer zapisala voditeljica Ivka Sodnik.

Vsi trije gostje dobro govorijo slovensko. Zukanovičeva je odraščala v Sloveniji, Novotna v Sloveniji tudi živi že vrsto let, Mehayar Badii pa je v Sloveniji spoznal svojo soprogo in ostal.

Zanimive zgodbe

Hana Novotna: »Pred 18 leti sva s soprogom prišla za dve leti, zaradi njegove službe. Takrat sem bila prvič noseča in sem si rekla, da bo to super porodniški dopust. Slovenijo sva poznala, sploh hribe. V teh dveh letih nama je postalo življenje v Sloveniji všeč, v službi pri njem so izkazali interes, da ostane, in potem sva samo še podaljševala: eno leto, pa še eno leto ...« Seveda je njeno srce še vedno na Češkem, a tu sta bili rojeni njuni hčerki in težko bi se preselili nazaj. »Češka je krasna dežela, radi se vračamo, a ko smo po osmih letih v Sloveniji razmišljali, ali bi se vrnili, smo se odločili, da ostanejo za zmeraj. Z možem sva začela iskati hišo, kar je bil dolg proces. Nepremičninski trg je tu v primerjavi s Češko omejen, ker je Češka le precej večja, z več ponudbe. Tako hiše na koncu nisva kupila, temveč sva jo zgradila. Zdaj na Beli živimo že tri leta.«

Pri Jasni Zukanović so Slovenijo izbrali starši, ko

so iz Bosne odšli s trebuchom za kruhom, kot radi rečemo. »Pred mnogimi leti sta delala v Avstriji. Ko je bila mami noseča, se je vrnila v Bosno, kjer je rodila. Jaz sem potem ostala tam do devetega meseca starosti. V tem času sta starša v Sloveniji poiskala stanovanje in prišla pome. Najprej smo živeli v Struževem v Kranju, ko se je zgradilo naselje Planina, smo bili leta 1981 med prvimi stanovalci bloka. Do leta 1995 sva s soprogom tudi živela tam, potem pa sva v Bašlju kupila dve tretjini hiše in od takrat sva na vasi.«

Precej daljša in bolj zapletena pa je zgodba Mehayarja Badiija. Oba njegova starša sta akademika in želela sta si, da bi se njuni trije sinovi šolali v Angliji. Tako je v Anglijo prišel s 13 leti. To je bilo še pred revolucijo v Iranu. Po tistem se v Iran nikoli več ni vrnil. Njegova vera je namreč bahaizem, revolucija pa je položaj bahajcev v Iranu poslabšala.

Iz Anglije ga je življenjska pot vodila na Balkan. Najprej v Beograd, nato Zagreb, Maribor, danes pa, kot smo že omenili, z družino živi v Bašlju. V okviru nekega projekta je v Škofji Loki spoznal sedanjo soprogo, preden sta se poročila, pa je minilo kar šest let.

Obiskovalcem večernega pogovora je na kratko predstavil tudi svojo vero, bahaizem, v kateri je najpomembnejša enotnost boga, religij in človeštva. Bahaizem uči, da obstaja le en bog za vse vere. »In približno vsakih tisoč let da bog vodstvo človeštvu. Nikoli ne prepusti človeštva samemu sebi, ga vodi skozi čas.«

Obiskovalci so si ogledali še desetminutni film o Iranu, slišali kar nekaj zanimivih podatkov o tej deželi z več kot 85 milijoni prebivalcev različnih nacionalnosti in ver, katere glavno mesto

Teheran pa se ponaša s častitljivo starostjo.

Državljanstvo

Mehayar Badii se spomni dne, ko je resnično spoznal, da se ne bo nikoli vrnil domov: na BBC-ju je poslušal nekega novinarja in za njim zagledal gorovje Elburs. Tam je živel, pod znanim pettisočakom Damavand. Takrat je občutil globoko domotožje. Oklenil se je bahajskega citata, ki pravi, da je zemlja le ena dežela in človeštvo njen prebivalec. »Morda si izgubil državo, ampak cel svet je tvoj dom,« si je rekel. Ga pa danes pogled na Storžič precej spominja na Damavand, kar ga osrečuje. V Iranu namreč nima več doma. Država jim je vzela vse, zato ima tudi glede domovine precej mešane občutke: »Iran je kot dežela res lep, ljudje so prijazni in tega ne moreš enačiti z režimom.«

Badii slovenskega državljanstva nima, pridobila pa ga je Hana Novotna. Jasna Zukanović pa je tako odraščala v Sloveniji. Badii ima samo iransko državljanstvo, se pa vseeno počuti kot državljan Slovenije, dobro se je vživel v svoje novo vaško okolje v Bašlju. Na vasi so ga sprejeli. S soprogo v Bašlju organizirata tudi zanimiva druženja, v okviru katerih je še posebno dober odziv doživel projekt Mednarodne kuhinje, kjer je glavni element druženja hrana. Spodbujata tudi prostovoljstvo, predvsem pa je ponosen na hčerki, ki obe tako govorita kot bereta iransko.

Ivka Sodnik je ob tem dodala, da je sicer za pridobitev slovenskega državljanstva več poti, a gre za zelo zahteven postopek, kar je potrdila tudi Novotna. Pravzaprav gre predvsem za dolgotrajen postopek, jo je dopolnila simpatična slovenska Čehinja, ki je obdržala tudi češko državljanstvo.

Pogovorni večer v Preddvoru je vodila Ivka Sodnik (leva). / Foto: Tina Dokl

Češka je razvita dežela

»Odvisno od tega, kako na to gledate – ali skozi statistiko, podatke. Češka je industrijska dežela, kmetijstva skoraj ni. Vedno je bila industrijska. Med obema vojnama je bila tam, kjer je danes: z industrijo na vrhuncu; v času socializma pod sovjetskimi vplivom ...« Hana Novotna se še živo spominja, kako je ruski jezik na maturi obvladala tako dobro kot češčino. Učili so se zgodovino in literaturo Rusije, na srednji šoli je Vojno in mir brala v ruščini, v češčini nikoli. Upa, da je to preteklost. »V bistvu se je Češka vrnila tja, kjer je bila. Industrija, gledano od daleč, ima pozitivne rezultate – če jo gledate skozi profit, ki ga ustvarja; a spet: če pogledamo od blizu, ne smemo zanemariti onesnaževanja, hrupa, umetne svetlobe ...« Češka nikoli ni imela težav z brezposelnostjo, mladi in izobraženi Čehi se ne izseljujejo. »V Pragi prideš in dobiš službo. S tega vidika sta si s Slovenijo res različni. Kmetijstva ni, večino hrane uvažajo. Kakovost hrane je slaba. Tam jajc v

jajcematu ne morete kupiti ...« Se pa Novotna strinja, da je Češka turistično gledano zagotovo lepa dežela. In ko je kasneje beseda nanesla tudi na izjemno okusno bosansko hrano in gostoljubje domačinov, se je pošalila, da na Češkem pa tega ne doživite ravno.

Lepa dežela

Jasna Zukanović izhaja iz Sanskega Mosta v Bosni in Hercegovini. Domov so se starši vrnili po upokojitvi. »Po vojni smo si zgradili hišo, potem je mama umrla.« Jasna bo sicer hišo podedovala, vendar se bo verjetno vračala le na obisk.

Povedla je, da je življenje na vasi v Bosni videti enako kot pri nas, v tem času pa spet ogromno ljudi odhaja na delo v tujino, ker pri njih dela enostavno ni. Predvsem mladi odhajajo. Kot razmišlja, naj bi k temu veliko pripomoglo tudi neurejeno zdravstvo.

Po nekih napovedih naj bi Bosna v prihodnosti doživela izjemen turistični razvoj. Sarajevo naj bi po znamenitostih že prehitevalo velika mesta, kot je Dubrovnik na

Hrvaškem, je dodala Sodnikova. »Bosna je lepa država – za obisk in ogled, za življenje pa ni prijazna,« meni Zukanovičeva. »Po vojni so se vasi sicer malce napolnile, ker so se ljudje vračali, zdaj pa se spet izseljujejo.« Sodnikova jo je dopolnila, da je verjetno ogromno tudi takih, ki so odšli in se nikoli ne bodo vrnili.

Tudi na Triglavu je bila

Za konec je voditeljica večera vsem trem gostom zastavila še vprašanje, kako se počutijo v preddvorski občini. Mehayar Badii je ponovil, da se v Bašlju počuti dobro, saj živi v kraju s pogledom na goro, ki ga spominja na Damavand; Jasna Zukanović je tudi zaposlena v domači občini, v Domu starejših občanov Preddvor; Hana Novotna pa ugotavlja, da na Gorenjskem vedno sreča koga, ki ga pozna, česar na Češkem ni bila vajena. Navezala je že veliko stikov in res strašno uživa v naravi, je dodala. In da, tudi na Triglavu je že bila. »Že prej, še preden sem se v Slovenijo sploh preselila,« je smeje povedala.

Hana Novotna / Foto: Tina Dokl

Jasna Zukanović / Foto: Tina Dokl

Mehayar Badii / Foto: Tina Dokl

Jaz, midva in mi

Jaslice

MOJCA LOGAR

profesorica geografije in zgodovine

Božič in jaslice so neločljivo povezani. So najstarejši simbol novega leta in novega rojstva. Vse drugo – novoletna jelka, adventni venec, z lučkami okrašena okolica, ognjemet, božične zvezde – so mnogo mlajši simboli. Prejšnji teden smo vanje postavili še zadnje »akterje«, svete tri kralje. Gašper, Miha in Boltežar so se prišli pokloniti novorojenemu odrešeniku. Prišli so s kamelo, konjem in slonom, prinesli so zlato, kadilo in miro. So simbol modrih, danes bi rekli izobraženih, ki so videli

znamenje na nebu in mu sledili. Tako preprosto je to izročilo, ki ga pomnimo že 2024 let. Včasih se zdi, kot da danes ne vemo več, kaj bi z njim. Meni pa so jaslice najljubši del božičnega praznovanja in vse zgodbe. Kot nam pišejo zgodovinski viri, je jaslice leta 1223 prvič postavil Frančišek Asiški v kraju Greccio v osrednji Italiji. Na Slovenskem je prva znana podoba jaslic iz 13. st. na pečatu benediktinskega samostana v Gornjem Gradu. Potem so upodobljene na različnih freskah. Veliko vlogov pri razširjanju so imeli jezuiti. Danes jih najdemo povsod – v cerkvah, na samostanskih in grajskih dvoriščih, ponekod ima cela vas postavljene jaslice pred svojimi hišami (Vojnik na Štajerskem). Poznamo žive jaslice v Postojnski jami, pa ledene v Mojstrani. Domačin,

Jaslice so nekaj, kar nas pritegne, očara, razneži, pomirja.

ki se je leta ukvarjal s postavitvijo ledenih jaslic v Mlačici v Mojstrani, je tako hudomušno rekel, da bi jih letos lahko pripravili na čolnu v vodi in ne v ledu. Jaslice postavljajo ljudje ob različnih poteh, v gozdu, ob planinskih poteh. Jaz jih spremljam na

poti v Udin boršt, na Štefanjo Goro, na Jošta. Zelo posebna je postavitve jaslic ob poti iz Poženika na Šenturško Goro (v občini Cerklje). Pravijo, da jih je letos več kot sto. Postavljene so kar tako – ob koreninah dreves, pod vejami, v duplinah. Čestitam domačinom – organizatorjem za tako lepo gesto in zamisel. Te jaslice si je zagotovo ogledalo zelo veliko ljudi, tudi otrok. Torej jaslice so nekaj, kar nas pritegne, očara, razneži, pomirja. Najbolj osnovne figure so Marija, Jožef, novorojeno dete, osel in vol. Vse drugo je lahko stvar želje, navdiha, običajno tudi prostora, ki ga namenimo za postavitve jaslic. Ovce, pastirje in druge figure dodajamo in dokupujemo celo življenje. Zelo poznane so jaslice v cerkvi v Dravljah pri Ljubljani. Letos je predstavljeno veliko mesto. Človek kar gleda, kje bo votlina z Jezusovim rojstvom. Postavili so jo ven iz mesta, visoko na hrib. Moraš kar malo iskati, kje je. Potem pa Janez pravi: »Saj je ves čas isto. V mestu nikoli ni bilo prostora za duhovnost, svetost. V mestu se trguje, kupčuje, zabava, je bogastvo, anonimnost, pregreha. Za doživljanje svetega je moral človek nekoč in mora tudi danes stran, ven iz mesta, v mir, spokojnost in preprostost.«

Opustimo neumnosti

JANEZ LOGAR

zakonski in družinski terapevt

Prejšnji teden smo zapisali, da začnimo leto 2024 z opustitvijo kakšne neumnosti, ki jo delamo že leta in leta.

Igranje video igrice. Kogrešpat, si še na telefonu (od tega nimamo nič), kajenje (škodi telesu), iskanje krivca (absolutno neproduktivno), se ne držiš besede, nisi mož beseda, da si vedno daš preveč obveznosti, čeprav veš, da ne boš mogel narediti, piješ, ker vsi pijejo, poješ preveč sladkorja, čeprav veš, da se to vidi na tvojem telesu, se zaženeš v hrib in vedno na sredini obstaneš, sopihaš, nato pa še moža ozmerjaš, ker te vedno vnaprej opozori. Prelaganje nujnih aktivnosti, prelaganje odgovornosti, si len – nočeš, ne ljubi

se ti kuhati in greš rajši jest v gostilne, čeprav veš, da to ni najbolj zdravo.

Verjamemo vsem drugim (prehrambnim strokovnjakom, terapevtom, osebnim trenerjem, dušebrižnikom ... in Facebooku!!!), samo sebi ne – tako trošimo denar in sebe dajemo v nič. Nato pa smo jezni sami nase. Usmerimo to jezo v aktivnosti in novo znanje. Sedimo pred ekrani, namesto da bi šli na malo daljši sprehod – kliknimo off in gremo. Tako preprosto je to. Živimo preko lastnih finančnih sposobnosti. Neumnost je, kadar starši to podpiramo z 200 evri na mesec – da bo revček pri 42 letih lahko šel smučat.

Preveč se ukvarjamo z delom in kariero, zanemarjamo pa družino – otroci so enkrat majhni, žena pa tudi ne bo potrpežljiva še naslednjih 25 let. Nočemo se naučiti sodobnih tehnologij in še vedno plačujemo račune kot pred 30 leti. Sprašujem, kje naj dobim telefonsko številko, Google nas pa čaka, zanemarjamo redne zdravstvene preglede in preventivo.

Hitimo v odnose, ne da bi temeljito spoznali partnerja. Kritiziramo druge, potem se pa čudimo, zakaj nikogar ni na obisk (ljudje to čutijo). Kritični smo do mlajše

generacije in ne prepoznavamo vrednosti njihovih idej. Ignoriramo potrebo po prilagajanju življenjskega sloga, ker smo se postarali. Škodljivi so notranji samogovori – obtoževanje, omalovaževanje sebe, polivanje s krivdo za vse mogoče, siljenje samega sebe v perfekcionizem in v primerjanje sebe z drugimi.

Neumnost je ostajati v starih okovih in tarnati!

Morda se vznemiriš za stvari, na katere nimaš vpliva. Mogoče se kriviš za pretekla dejanja. Verjetno se trudiš odgnati boleča občutja. Morda preveč pospravljaš in čakaš, kdaj bo padel prah na omaro, mogoče si ne priznaš, da si božji otrok, morda ne zmoreš sprejeti Dobrega, ki ti ga kdo ponudi, verjetno imaš kak ritual, ki ne daje nikakršnih rezultatov, pa ga kljub temu ponavljaš.

V odnosih je neumnost preveč govoriti in premalo poslušati. Zanemarjanje mentalne higijene, premalo sočutja in neizražanje čustev dolgoročno vodi v bolezen. Neumnost je biti vsem vedno na razpolago, nase pa pozabiti. In res je neumnost, če nočemo poslušati sebe in da nismo ponosni na lastne dosežke.

Druga kariera Darka Đurića (2)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost in vključevanje

Darko Đurić poudarja pomen ukvarjanja s športom za osebe z invalidnostjo, v prvi vrsti na rekreativni ravni. »Šport ima pozitivne učinke tako na telo kot na duha. Iz rekreacije se lahko razvije tudi kaj več, pride do športne kariere, kot je bilo to v mojem primeru. Dosegel sem mednarodne rezultate in to mi je odprlo marsikatera vrata. Eden izmed pozitivnih vidikov ukvarjanja s športom je tudi širjenje socialne mreže. Veliko oseb z invalidnostjo je socialno bolj izoliranih, se ne odločajo za socialne aktivnosti, za vključevanje v družbo. Šport daje tudi to. In ta mreža, ki si jo ob tem ustvariš, je pomembna tudi pri drugih stvareh, na primer pri iskanju zaposlitve,« pravi.

Sam z iskanjem zaposlitve k sreči ni imel težav. »Nikoli nisem bil aktiven iskalec zaposlitve. Delo sem si zagotovil sam. Večinoma sem v stiku z invalidi, ki so aktivni, samostojni. Sicer pa menim, da je pri delodajalcih

še vedno prisoten strah pred zaposlovanjem invalidov. Na srečo je država poskrbela za več instrumentov, ki spodbujajo k zaposlovanju invalidov. Zagotovo neke omejitve imamo, a saj jih ima vsak posameznik. Verjetno nihče ni primeren za prav vsako delo. Zase lahko rečem, da ne morem iska-

»Osebam z invalidnostjo, s kakršnimi koli posebnimi potrebami, si marsikdo drzne določiti njihove meje. Včasih je kar velik boj, da tega ne dopustiš, da meje iščeš sam.«

ti službe, ki bi zahtevala fizično aktivnost, torej imam možnosti na delovnih mestih, kjer so v ospredju intelektualne sposobnosti. Vsak ima svoje talente, ki jih je treba spodbujati in razvijati. Invalidi je treba spodbujati, da so aktivni, da počnejo stvari, ki jih lahko,« je dejal.

Darko Đurić je znan po tem, da ves čas išče lastne meje. »Poskušam početi čim več stvari, da vidim, kje sem dober, kje lahko prispevam

družbi. Kdaj se človek zaleti tudi v zid. Osebam z invalidnostjo, s kakršnimi koli posebnimi potrebami, si marsikdo drzne določiti njihove meje. Včasih je kar velik boj, da tega ne dopustiš, da meje iščeš sam. Je naporno, a ko nekaj dosežeš, ko lahko delaš stvari, za katere so rekli, da jih nikoli ne boš, je vred-

no tega truda,« je poudaril in dodal, da v tem boju dokazovanja pogosto zmanjka energije. »V športu na primer je bilo to vezano tudi na finančna sredstva. Veliko energije gre tudi za pridobivanje boljših protez. Z dobro protezo je življenje lahko kakovostnejše. Vedno je boj z birokracijo, dokazovanje, da imaš prav. Tehnologija gre naprej, predpisi pa temu ne sledijo.«

Takšen primer, s katerim se je srečal in ga na koncu

Darko Đuriću je uspelo dokazati, da četudi ima na obeh nogah protezo, lahko avtomobil vozi brez predelave. Samo lani je prevozil več kot štirideset tisoč kilometrov. Preskusil se je tudi na dirkalni stezi na Grobniku. / Foto: osebni arhiv

uspešno rešil, je voznja avtomobila. »Dolg in trd boj je bil v dokazovanju, da lahko avtomobil vozim brez predelave. To sem dokazal na simulatorju, v praksi, v teoriji, pa še ni bilo dovolj. Moral sem biti trd pogajalec, da sem dobil dovoljenje. Dostokrat se počutiš ukalupljene, ne veš, ali bi nadaljeval ta boj, ali pretiravaš v svojih željah po samostojnosti ali ne ... Veliko te energije bi lahko

dal v druge stvari. Čeprav je veliko govora o enakopravnosti, v praksi ni tako,« je povedal. Skozi šport je spoznal številne ljudi po vsem svetu, ki se spoprijemajo s podobnimi izzivi, predvsem zaradi dvojne nadkolenske amputacije. Drug od drugega se učijo, kako z omejitvami, ki jih imajo, živeti čim bolj samostojno življenje.

(Se nadaljuje)

Iz sveta Petra Colnarja

Luna nagajiva (4. del)

PETER COLNAR

Slovani na Balkanu

Na Balkanu so hitro prevladali Slovani. Izstopali so južni Slovani, ki so, milo rečeno, »trkali« na zavest in potrebo po združevanju, da bi bili potem močnejši in bogatejši. Vsi? Seveda je šlo za ljubi kruhek ...

Rodila se je Jugoslavija oziroma Kraljevina Jugoslavija pod krono srbskih Karadorđevićev. Država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Presenetljivo ali ne, povezani se kmalu znajdejo v tej tvorbi tudi Črnogorci, Makedonci, Albanci, Bosanci. Pravzaprav vsi okoliški sosedje. Nasilno ali kako drugače ...?

Srbska kraljevska družina je bila večkrat tudi v sorodstvenih zvezah z drugimi evropskimi vladavinami. Evropske države – kraljevine so videle v močni slovanski državi, s katero so bili njihovi kralji sorodstveno povezani, oporo v tekmovanju za ljubi kruhek, kot zaščitni zid pred mogočno Rusijo oziroma rodbino Romanov. Nikolaj II. Ruski

naj bi imel odlično izobrazbo in bil najbolj izobražen vladar svojega časa, ki pa je vendar odraščal praktično samo v krogu svoje družine, neodvisno od evropskih kraljevin.

V Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev so (kolikor se je dalo) poudarjali, da so vsi enakopravni. Verjemi, kdor more, ker se je vseeno prevečkrat slišalo: »Govo-

Zato pa še živimo:

Slovenski prednik Jacobus Gallus Carniolus (tudi Jacobus Handl) iz Ribnice je bil eden najbolj spoštovanih glasbenikov Evrope. Z zadnjim delom imena je poudarjal, da je doma s Kranjskega. To razumemo kot velik ponos na svojo domovino, današnjo Slovenijo.

Napisal je več maš ter zborovskih skladb, med njimi kar štiri knjige motetov in več kot sto madrigalov. Njegova dela ga uvrščajo v vrh evropske glasbene ustvarjalnosti.

Srbski Karadorđević naj bi tako odigrali, ob nasprotnih uslugah, pomembno zaščitno vlogo. Čas je kasneje, sicer po usmrtitvi Romanovih, poslal iz Rusije v Evropo in svet neprimerno strahotnejšo grozoto – komunizem. Seveda za ljubi kruhek (vodilnih) posameznikov.

Ima tudi pri tem kaj luna nagajiva, ki je vsega kriva? Neka mama je vzkliknila: »Ustavite svet, da bom izstopila. Groza me je, v kakšen svet bom poslala otroke, ki jih vzgajam.«

ri srbsko, da te razume celi svet!« O poteku dogodkov kasneje ...

V kraljevini so bili številčno najmočnejši Srbi. Ker razumljivo dolgo (ali nikoli) niso bile med plemeni potegnjene ograje, je prišlo z naraščanjem števila prebivalcev do več mešanja ljudi, kjer so imeli prednost številnejši oziroma boljše povedano – bogatejši. Ali potem lahko rečemo, da je bitko za ljubi kruhek zamenjalo, da je denar sveta vladar? Eno in drugo je obstalo ...

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Pokličite 04/201 42 41
ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas
www.gorenjski-glas.si

Vaš razgled

Konji so zelo dobro prilagojeni nizkim temperaturam in jih ne zebe tako hitro, kot si mislimo. Ko postajajo dnevi hladnejši, konjem zraste dolga zimska dlaka, ki predstavlja izolacijo in njihovo kožo ohranja suho. Poznavalci pravijo, da so konji, ki so tudi pozimi veliko časa na svežem zraku, bolj zdravi kot konji, ki preživijo večino dneva v hlevu. Za črna lepota na fotografiji je zgledno poskrbljeno, imata krmo, svež zrak. Da jima to dobro dene, kaže tudi njun videz. K. M. / Foto: Gorazd Kavčič

Če bi priljubljeni bomboni v obliki medvedkov res stali 135 evrov, bi morda marsikateri otroški zobki ostali bolj zdravi. A kaj, ko je ta pregreha tako mamljiva, sploh za najmlajše, da starši težko zavrnejo svojega sinčka ali hčerko, ko jih prosi za sladke medvedke. Pravijo, da je v življenju treba biti zmeren, tako da naj zmernost velja tudi pri uživanju bombonov in drugih sladkih dobrot. K. M. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Božič, mali Bog (2. del)

TINO MAMIC

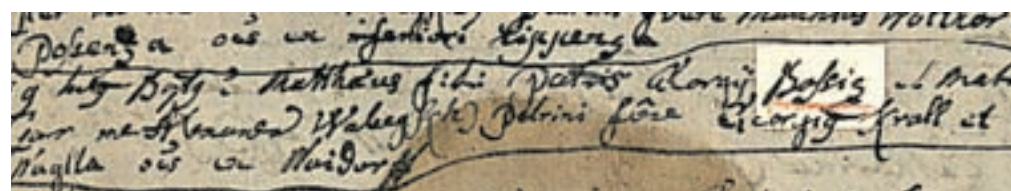
Končnico -ič imajo besede pomanjševalnice. Mali Martin je bil Martinčič. Lahko pa je to končnico dobil tudi sin Martina. Božič tako pomeni sin Boga ali mali Bog. V Sloveniji so v pravopisu v povojni ideološki ihti krščanskega Boga začeli pisati z malo začetnico. A Božič je sin krščanskega Boga, ne pa kakega boga Peruna, zato bi bilo po moji zdravi kmečki pameti pravilneje ime praznika pisati

z veliko začetnico. Če slavimo Martina, ne pa martina, potem slavimo tudi Božič, ne pa božič, mar ne?

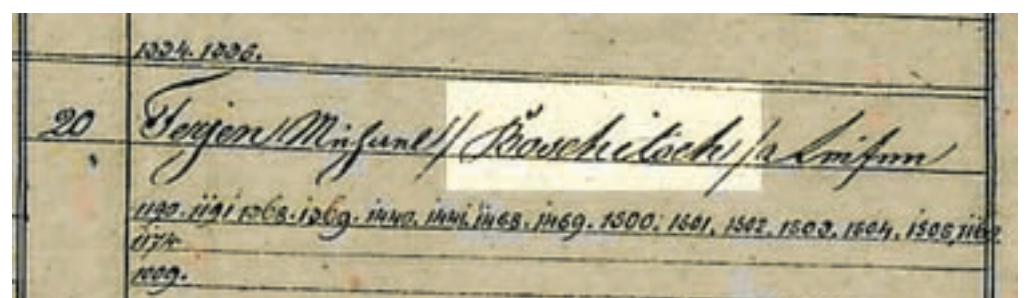
A eno je praznik drugo pa priimek Božič. Čeprav tudi nekateri jezikoslovci povezujejo priimek z najbolj priljubljenim slovenskim praznikom, pa avtoriteta slovenskega jezikoslovca dr. Marko Snoj to uvršča med manj verjetno možnost. Snoj razlaga, da je Božič »izvorno patronimik hipokristika Bogo«. Povedano preprosto: gre za poočetovo

ljubkovalno ime, neki Bogo je imel sina, ki so ga klicali Božič v pomenu mali Bogo. Bogo je sicer verjetno krajša oblika imena Bogomir, Bogomil, Bogoslav, Božidar, Božimir, Božislav ... Istega mnenja je bil že pred njim zamejski jezikoslovec dr. Pavle Merku: »Božič izhaja preko hipokritika Božo ali Bogo iz imen Božidar, Božislav, Bogodan, Bogolep, Bogomil ipd.«

Božič je eden od najstarejših slovenskih priimkov. Najdemo ga v Trstu, kjer so

Leta 1678 je bil v Radovljici krščen Matjaž Božič, sin Jurija Božiča. Priimek je zapisan kot Bossiz. Knjiga je v Nadškofijskem arhivu Ljubljana (K 1667–1680, Radovljica, zv. 1, str. 216).

Hišno ime pri Božiču verjetno nakazuje, da je bil v tej hiši pred priimkom Feran priimek Božič (Boschtsch). Zapis je iz spisovnega dela franciscejskega katastra za katastrsko občino Ribno pri Bledu, ki je nastal leta 1827 in ga hrani Arhiv Republike Slovenije v Ljubljani (SI AS 176/L/L224/s/PUA).

priimki nastali kmalu za Benetkami, še preden so začeli uporabljati priimke v osrednji Sloveniji ali zahodni Evropi. V tržaškem stolnem arhivu je leta 1359 nastal zapis, ki ga je odkril Pavle Merku: »per mortem Dominici Boxichi«. Takrat že blagopokojni Dominik Božič je tako najstarejši Božič na

svetu. Naj kot zanimivost omenimo, da so v času najhujšega fašizma, ko so okupacijske oblasti na Primorskem poitalijančevale oziroma uradno »vračale priimke v izvorno obliko«, priimek spremenili v Bossi in Natali. Zelo star, iz leta 1488, je tudi zapis Lenarta Božiča na južnem Koroškem v današnji

Avstriji, ki ga navaja Bertrand Kotnik: Lienhart Bossiz. Na Gorenjskem je eden prvih zapisov priimka v škofjeloškem urbarju iz leta 1560: podložnik črne kapele Primož Božič je omenjen med vodstvenimi, cerkvenimi in duhovniškimi podložniki.

(Konec)

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Dobili boste navdih in začutili potrebo, da se takoj odzovete, čeprav bo pri tem kar nekaj tveganja. Ne zaletite se in vse skupaj prej zelo dobro premislite. Sicer imate naklonjene energije, toda nikoli ni odveč stopiti korak nazaj.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Neprijetno boste presenečeni, ko boste ob odkritju neke vam neprijazne novice nenadoma ugotovili, kdo od vaših prijateljev ima v mislih res vašo dobrobit in kdo je prisklednik, ki v vas vidi molzno kravo za ugodnosti in usluge.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Energije se bodo sprostile in harmonija bo ponovno zacvetla v zasebnem življenju, prijateljstvu in na poslovnem področju. Samski dvojčki lahko spoznate osebo za skupno življenje, vezani pa boste spet okrepli vezi z boljšo polovico.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Vaša regeneracija vas je vrnila k osnovnim vrednotam. Prečistili ste vsebino svojega oklepa in ohranili bolj ali manj samo nujne potrebščine, ki vam služijo v vsakdanjem življenju. Tudi vaše dosedanje trdo delo bo opaženo in nagrajeno.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Še vedno boste rahlo lebdeli na oblakih sožitja. Samski imate dobre možnosti, da spoznate nekoga, ki vam bo vsaj nekaj časa krajšal prosti čas, vezani pa se boste z vsemi sredstvi podali na krepitev odnosa z boljšo polovico. Presenečenje.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Vse ne bo šlo čisto tako, kot si želite, ampak to bo kratkega roka, saj boste kmalu spet deležnih lepih energij, ki vas bodo kar potisnile v to, da boste urejali in lepšali prostore. Tudi sebi boste privoščili sproščujočo nego in razvajanje.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Še vedno se bo pri vas vse vrtelo okoli komunikacije, na srečo pa bo šlo vse lažje. Kakršen koli nesporazum bo nastal, ga boste z lahkoto razrešili, saj so na delu pozitivnejše energije, ki marsikaj olajšajo. Veseli boste.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)
Odličen čas za prizadevanje za napredovanje, boljše plačilo, več projektov in podobno. Prav tako se boste čutili izredno samozavestno in pogumno, saj boste v sebi čutili energijo, ki vam jo bodo naklonili planeti. Samo tako naprej.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Bremenila vas bo preteklost, čeprav dobro veste, da kar je bilo, je bilo, in da je iz vsega treba potegniti izkušnje, vse drugo pa pustiti preteklosti. Kmalu bo bolje, saj se obetajo lažje energije, ki bodo ustregle vsem vašim željam.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Bolj boste ohranjali energijo in po pameti počivali, bolj boste polni idej in z lahkoto boste pristopali k izpolnjevanju svojih obveznosti in predvsem želja. Kajti zdaj je vaš čas in energije vas bodo podpirale pri vaših projektih.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Previdno s financami, posebno če želite denar zapraviti za nekaj velikega, za kar mislite, da nujno potrebujete oziroma si že zelo dolgo želite. Poglejte naokoli in raje trikrat kot dvakrat premislite, ali je to trenutno res nujno ali pa še lahko počaka.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Napetosti v vašem življenju se bodo sprostile in to bo trajalo kar nekaj tednov. Imejte to v mislih in še povečajte učinek s tem, da tudi sami pristopite k počitku, meditaciji in skrbi zase ter se pripravite za prihajajoče obdobje.

TA JE DOBRA

Stari prijatelj

Jože na cesti sreča prijatelja Marjana. Ta ga pozdravi samo z zamahom roke in gre dalje.

Jože ga pokliče: »Ej, Marjan, mar samo tako na kratko? Lahko bi starega prijatelja vsaj vprašal, kako je!«

Marjan se obrne in reče: »No, dobro. Kako si, prijatelj moj?«

»Oh, raje ne sprašuj!« odvrne Jože.

Če se bo potrudil

»Janezek, zakaj skačeš po učilnici!« jezno kriči učiteljica.

»Učiteljica, pa saj ste rekli včeraj ...«

»Kaj sem rekla?«

»Da če se dovolj potrudim, lahko preskočim razred!«

Na obisku pri sosedih

Ko se vračata z obiska pri sosedovih, gospa Novak omeni svojemu možu: »Ali si videl? Najin obisk je Kovačevim dobro del. Ko sva prišla, so bili slabe volje, ko sva odhajala, pa so bili vidno zadovoljni!«

So še na začetku

Na srečanju anonimnih alkoholikov zdravnik za boleznino odvisnosti vpraša: »Če žejnemu oslu ponudijo vedro vode in vedro vina, kaj bo spil?«

»Vodo!« odvrnejo vsi v en glas.

»Pravilno. Kaj pravite, zakaj?« še vpraša zdravnik.

»Ker je osel!«

Drevo

Po dveh urah potikanja po puščavi si pes reče: »Če kmalu ne najdem kakšnega drevesa, mi bo ušlo.«

LAŽJI SUDOKU

5			2	4				8
	8		9			4		
1	6			5	7		2	
8	4					2	6	7
7			3		6			9
6	5	9						8
	7		4	3			5	6
		5			9		3	
2				1	8			

Rešitev:

5	8	1	9	2	7	4	6	3
1	6	3	5	7	2	8	4	9
8	4	7	9	6	3	2	5	1
7	2	6	3	1	8	4	9	5
6	5	9	4	3	7	2	8	1
	7		4	3			5	6
		5			9		3	
2				1	8			

TEŽJI SUDOKU

4			5	8				6
	2							8
	1		9					3
		7	2		3	4		
			8					
		2	6		1	9		
	5			3				4
	3							1
6			1	7				5

Rešitev:

5	8	1	9	2	7	4	6	3
1	6	3	5	7	2	8	4	9
8	4	7	9	6	3	2	5	1
7	2	6	3	1	8	4	9	5
6	5	9	4	3	7	2	8	1
		5			9		3	
		2	6		1	9		
	5			3				4
	3							1
6			1	7				5

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Jernej – Nejc Zaplotnik je že v srednji šoli začel pisati Alpinistični dnevnik, v katerem boste občutili njegovo neizmerno ljubezen do narave. Poln je hudomušnih prigod, citatov znanih alpinistov, še neobjavljenih fotografij in ilustracij Jožeta Trobca.

Jernej – Nejc Zaplotnik, slovenski alpinist, 15. april 1952, Kranj, † 24. april 1983, Himalaja.

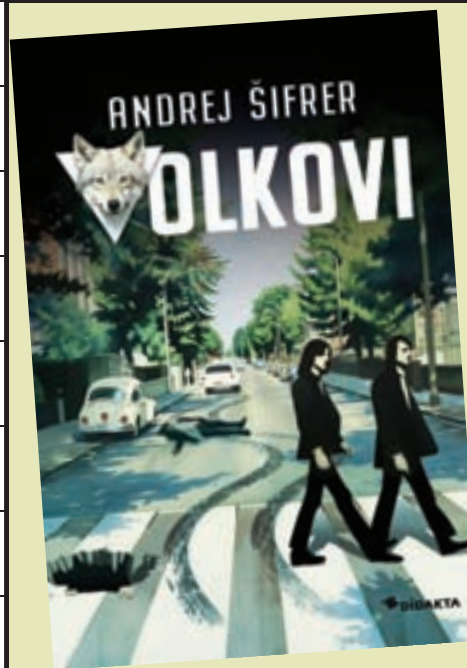
1990
EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

SESTAVIL: KALAN	PRISTAŠ SHOLASTIKE	PLAČILO ZA PREVOZ, PREVOZ-NINA	NOGO-METAŠ PIHLER	POLT KOŽE	UROŠ SLAK	PLESNI KORAK	SLED STOPINJE V SNEGU	PODLOGA ZA ROKAV	11	EDEN, PARADIZ	ROK APIH
OSEBNI POLOŽAJ					15		ORANŽADA	GORENJSKI GLAS	KUHINJSKA POSODA	ANTIČNA ZGRADBA V PULI	14
ORGANSKA SNOV V OŽILJU								MIRNO MORJE		POSTOPEK DELA ALI POTEKA ČESA	
ZODIAKALNI ZNAK				PEVKA JUVAN			REKA V MONGOLJI	ODDAJA NA RTV SLO	GLAVNO MESTO GANE		
DEL KROZNICE			DRAG KAMEN					PISATELJ HAŠEK	NAPAD, NASKOK	DELOVNA VNEMA	5
GLASBENIK DEDIČ			LIK IZ ODISEJE			HIŠNA ŽUŽELKA	PRETEP		SVET, PLAŠT (KNJIŽNO)	TEŽA OVOJNINE	
SARA NEMET			VISOKA VZPETINA	9				ZEVSOV VZDEVEK			
STANJE BREZ SUMA			MAROGAST VOL					IGRALKA FURLAN			
PEVKA ERBUS	4							3600 SEKUND	ŽUPNIJA	POHORSKI GRANIT	
KAKTUS, KAKTEJA								OSCAR TORRES			
								DELOVNI PROSTOVOLJEC			
								POSTAVA			
								MORSKA RIBA			
								SLIKAR SUBIC			

Pop rock glasbena kriminalka izpod peresa Andreja Šifrerja vas popelje v bleščeči svet zakulisja, ki ga ponuja slava in vam predstavi temne strani, ki so navadnim smrtnikom neznane. Zgodba vas pospremi v podzemlje dogodkov, za katere glasbena srenja noče, da jih poznate.

Mehka vezava, 288 strani

1890
EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR
2. in 3. nagrada: knjiga

Rešitev križanke – geslo na kuponu – lahko pošljete po pošti na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, ali jo oddate v nabiralnik na tem naslovu. **Rešitve pa lahko pošljete tudi po e-pošti.** To storite tako, da z mobilnim telefonom slikate kupon z geslom in ga pošljete na naslov krizanke@g-glas.si. V elektronsko sporočilo ne pozabite napisati svojih osebnih podatkov. Rok za oddajo je četrtek, 25. januar 2024.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18

Franjo, Nejc, Tone v Centralnih kaminih

ZIDNA ODPRTINA				OLIVIA JOHN	
IGRALKA GARDNER				OGRODJE, OKOSTJE	
KOLOS				TELESNA STRAST	
ALASTOR ANEMONA ERIDAN IBERT VOLONTER	LETovišče PRI KOPRU	FR. SKLAD. (JACQUES)	GORA V JULIJCH	PREDNIKI ŠPANCEV	10
RUSKA CARSKA ZADRUGA					
NIKA JUVAN		REJNIŠTVO, VZREJA	JERMEN (ZASTAR.)		7
DOBRODELNA ORGANIZACIJA				ZORAN OGRINC	
STARORIMSKI POZDRAV				DEL OBRAZA	
LETovišKO MESTO OB JADRANU V ITALIJI				1	ANŽE KOPITAR
MORSKA VETRNICA	6				
NANEŠEN DEL ČESA					

Koliko bo dela prostih dni v letošnjem letu

V prestopnem letu 2024 bomo v praznikih, ki so obenem tudi dela prosti dnevi, uživali kar dvanajstkrat. Le dan upora proti okupatorju pade na soboto.

NIKA TOPORIŠ

Kranj – Za praznike si marsikdo vzame dodatne trenutke za družino, preživljanje časa s prijatelji, počitnikovanje ali pa zgolj za lenarjenje in uživanje v dejstvu, da nam ni treba v službo. V letu 2023 je bilo dela prostih prazničnih dni enajst od skupno trinajstih, letošnje leto pa nam prinaša še enega več. Novoletni prazniki 1. in 2. januarja so tokrat padli na ponedeljek in torek, Prešernov dan bomo zaznamovali na četrtek, velikonočni ponedeljek na 1. aprila. Tudi praznik dela, 1. in 2. maj, bo omogočil, da se oddahnemo od napornega delavnika, praznovali ga bomo namreč v sredo in četrtek, dela prost dan pa nas čaka tudi ob dnevu državnosti, 25. junija, ko bomo prosti v torek. V sredini avgusta, ko praznujemo Marijino vnebovzetje, bo dela prost dan četrtek. Ob prehodu iz oktobra v novem-

V letošnjem prestopnem letu bo dvanajst praznikov, ki so obenem tudi dela prosti dnevi, med delovnim tednom. / Foto: Tina Dokl

četrtek in petek. Zadnja praznika, ki sta tudi dela prosti dneva, božič ter dan samostojnosti in enotnosti, pa bomo praznovali v sredo in

upora proti okupatorju, ki v letu 2024 pade na soboto.

Letošnje leto je obenem tudi prestopno leto, kar pomeni, da bomo imeli v februarju 29, in ne 28 dni. Ker je leto v resnici 5 ur, 49 minut in 46 sekund daljše kot 365 dni, je prestopno leto nujno, če želimo ohraniti koledarsko usklajenost z letnimi časi. Se pa na ta dan zagotovo najbolj veselijo t. i. smolčki, ki praznujejo svoj

rojstni dan. Po svetu naj bi jih bilo približno pet milijonov, možnost, da se bo vaš otrok rodil ravno na 29. februarja, pa je približno ena proti tisoč petsto.

Kot zanimivost naj poudarimo še, da je letošnje koledarsko leto enako letu 1996. Tudi takrat je bilo prestopno leto, ki se je začelo s ponedeljkom, zato le poiščite ter shranite stare koledarje – morda vam še kdaj pridejo prav.

Letošnje leto je obenem tudi prestopno leto, kar pomeni, da bomo imeli v februarju 29, in ne 28 dni.

ber pa si bo marsikdo lahko privoščil štiridnevni oddih, saj dan reformacije in dan spomina na mrtve padeta na

četrtek. Edini od praznikov, ki nam ne bo omogočil, da se med tednom praznično spočijemo, je torej 27. april, dan

Leto 2023 je zaobjela ujma

V izboru besede leta je največ glasov prejela ujma. Kretnja preteklega leta je solidarnost.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Ljubljana – V torek je Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU sklenil osmi izbor besede, ki je najbolj zaznamovala minulo leto. Med enajstimi finalistkami je zmagala ujma. »Najbolj ga je opisala, zaobjela, zajela, tako kot voda, poplave, plazovi, sanacije, solidarnost, pomoč in sočutje. Vse to je zajeto v be-

Novotvorjenka leta je beseda strojetvor, ki pomeni stvaritev umetne inteligence.

sedi ujma,« je v razglasitvi besede leta 2023, ki je prejela več kot 800 glasov, dejala vodja izbora dr. Simona Klemenčič. Na drugo mesto

– po besedah Klemenčičeve presenetljivo visoko – se je s skoraj 600 glasovi uvrstila nutrija, tretjega je zasedla bralna pismenost. »Upamo, da nas bo to predramilo,« se je odzvala na »skrb vzbujajoče visoko mesto«. Četrto mesto je pripadlo draginji, peto umetni inteligenci, ki je v glasovanju, v katerem je bilo oddanih nekaj več kot štiri tisoč glasov, sodelovala s kratko UI, na prireditvi v Atriju ZRC pa so ji namenili tudi kar nekaj besed.

UI in zal

Predstojnik inštituta dr. Kozma Ahačič je med drugim dejal, da so podatki, ki jih zberejo z akcijo Beseda leta, zanimivi tudi iz raziskovalnega vidika, hkrati lahko pošljejo v javnost kakšno sporočilo, namig,

Letošnje sporočilo se na primer skriva v besedah UI in zal, ki je imela v preteklem letu največji prirast na spletnem portalu Fran. »UI kot predlog za besedo leta je ne-

Naziv pesem leta je prejela pesem Potovanje skozi besedni labirint, ki jo je napisal Risto Kovachev.

žno opozorilo, da moramo biti pri besedah, povezanih z umetno inteligenco, še posebej pozorni, da sproti uvajamo nove slovenske besede in ne prevzemamo prehitro tujih. Kot je poudaril, ravno umetna inteligenca obvlada slovenščino, in to na več ravneh. Na drugi strani beseda zal po besedah Ahačiča kaže, da Fran vse bolj dejavno uporabljajo tudi tisti, ki so manj gotovi v način pisave. »Torej mladi ali tisti,

ki niso v rednem stiku z jezikom, kar nas zelo veseli.«

V sklopu akcije izbira jo tudi novotvorjenka leta – tokrat jih je prepričala beseda strojetvor, ki pomeni

stvaritev umetne inteligence, ter pesem leta, v kateri so v verze vtakane vse kandidatke za besedo leta. Ta naziv je prejela pesem Potovanje skozi besedni labirint, ki jo je napisal Risto Kovachev.

Za kretnjo leta 2023 so v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije razglasili solidarnost, ki je prejela 38 odstotkov glasov. Med finalistkami so bile še poplava, etimološki slovar, sirena in dostopnost.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630, www.rozmanbus.si

TRST: 6. 3., **CVETLIČNI SEJEM PORDENONE:** 2. 3., **BERNARDIN:** 10.–13. 3., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 17.–22. 3., **MORAVSKE TOPLICE:** 20.–24. 5., **RADENCI:** 20.–24. 5., **MADŽARSKE TOPLICE:** 1.–5. 4., **MEDŽUGORJE:** 20.–22. 4., 11.–13. 5.

AKCIJA 2024: BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI, JANUAR: 19.–26. 1., 20.–27. 1., **FEBRUAR:** 4.–11. 2., 5.–12. 2., 22.–29. 2., **MAREC – DODATNI TERMIN:** 5.–12. 3., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 22.–25. 2.

MORJE: DUGI OTOK, KORČULA, OREBIČ – VEČ TERMINOV

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Skupaj se mamo fletno

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi na kulturno-zabavno prireditev Skupaj se mamo fletno, ki bo v soboto, 13. januarja, ob 19. uri v župnijski Dvorani Jožefa Kvasa v Cerkljah.

OBVESTILA

Vadba za hrbtenico, tombola

Šenčur, Predvdor – V torek, 16. januarja, ob 8.30 bo v Domu krajanov Šenčur v okviru programa medgeneracijskega sodelovanja vadba za zdravo hrbtenico. V prostorih Društva upokojencev Predvdor bo isti dan ob 17. uri tombola. Za oboje so obvezne prijave do zasedbe mest na mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

PREDAVANJA

Potopisno predavanje – Kirgizija

Žiri – V petek, 12. januarja, ob 18. uri Krajevna knjižnica Žiri vabi na potopisno predavanje Iztoka Bončine z naslovom Kirgizija – zasanjana lepota izpod Pamirja.

Z motorjem po ameriških cestah

Kokrica – Turistično društvo Kokrica vabi na predavanje Z motorjem po cestah, Route 66 USA, ki bo v soboto, 13. januarja, ob 17. uri v domu krajanov Kokrica (v prostorih društva). Svojo izkušnjo bo predstavil Jakob Ravšelj.

PETKOVA PRIREDITEV
Izvajata: **Gledališče Lalanit ŠIVILJA IN ŠKARJICE**
Petek, 12. januar 2024, ob 17.30
OKC Kriče Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvajata: **Piki teater iz Slovaške O DEVETIH MESECIH**
Sobota, 13. januar 2024, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

www.pgk.si

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE, MESTNA OBČINA KRANJ, Gorenjski Glas, triglav

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 10. 1. 2024
14, 21, 32, 36, 38, 39 in 27

Loto PLUS: **1, 5, 20, 29, 36, 38 in 2**
Joker 6: **3 3 1 4 2 6**

Predvideni sklad 14. 1. 2024 za Šestico: **900.000 EUR**
Predvideni sklad 14. 1. 2024 za 6 plus: **410.000 EUR**
Največji dobitek za Joker 6: **300.000 EUR**

Prisluhni telesu, poskrbi zase

Begunje – Društvo upokojencev Begunje v sredo, 17. januarja, ob 9. uri vabi na predavanje medicinske sestre z naslovom Prisluhni telesu, poskrbi zase z demonstracijo samopregledovanja dojk in mod z namenom zgodnjega odkrivanja rakavih bolezni. Sledila bo brezplačna meritev krvnega tlaka, sladkorja in holesterola.

KONCERTI

Zimski koncert pevcev in folkloristov

Cerklje – V sredo, 17. januarja, ob 18. uri pevci šolskih zborov in folkloristi Osnovne šole Davorina Jenka Cerklje vabijo na Zimski koncert, ki bo tokrat namesto v poplavah uničenem Kulturnem hramu v župnijski cerkvi v Cerkljah. Učencem se bo

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejemati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

prvič pridružila tudi ženska vokalna skupina šole. Ob spremljavi klavirja, harmonike in citer bodo nastopajoči s pesmijo in plesom popeljali v čarobni svet naših zimskih običajev in radosti ter vključili prošnjo za mir.

RAZSTAVE

Pastirci na Slovenskem Javorniku

Slovenski Javornik – V petek, 12. januarja, ob 19. uri bo v Kulturnem domu Slovenski Javornik odprtje etnološke razstave Pastirci – pašna živinoreja in planšarstvo v Gornjesavski dolini z javnim vodstvom. V naslednjih dneh, do 26. januarja, bo ogled možen od torika do petka in ob nedeljah med 16. in 20. uro.

Društvena razstava fotografij

Radovljica – Fotografsko društvo Radovljica v januarju vabi na ogled barvnih fotografij na prosto temo, ki jih člani društva predstavljajo v Galeriji Pasaža v Radovljiški graščini. Razstavni prostor je odprt vsak dan od 8. do 22. ure. Vstop je prost.

PREDSTAVE

Norčije v spalnicah

Visoko – KUD Visoko vabi k obisku abonmajske predstave Norčije v spalnicah, ki bo v soboto, 13. januarja, ob 19.30 v Domu krajanov Visoko. Komedija Alana Ayckbourn v izvedbi KR D Brce iz Gabrovice pri Komnu bo na ogled tudi za izven.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, srede od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE
STANOVANJA

ODDAM
OPREMLJENO stanovanje v Kranju od 1. 2. 2024 dalje, za daljši čas, tel.: 031/275-186

POSESTI

KUPIM
KMETIJO v okolice Škofje Loke, zapuščeno ali naseljeno, tel.: 031/316-548

FESST, d.o.o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

ODDAM

DEL zemljišča, 600 m², neposredno za Jermanko, za 99 let v najem, tel.: 031/253-231

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM
DACIA Duster 4 x 4, letnik 2013, cena 6.200 EUR, Mercedes Vito, letnik 2008, cena 7.500 EUR, tel.: 041/758-972

OPEL Corsa 1.4, 16 V, 101 KS, srebrna, 5 vrat, enoj oprema, servis., 225.000 km, cena – dogovor, tel.: 040/567-544

TEHNIKA

PRODAM
ELEKTRIČNO masažno blazino, za simbolično ceno, tel.: 040/332-590

GRADBENI
MATERIAL

PRODAM

SUH razžagan les debeline 5 cm in 2.5 cm – bor in smreka, tel.: 041/481-588

KURIVO

PRODAM

5 m³ suhih drv – hrast in gaber, razžaganih, s prevozom 350 EUR/m³, okolica Kranja, tel.: 031/229-151

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019

BUKOVA in hrastova drva, suha, razžagana, možna dostava, tel.: 031/378-946

SUHA bukova in mešana drva, bukove butare ter rajkije – okroglice, tel.: 031/826-621

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 041/841-632

SUHA mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235

SUHA mešana drva iz trdega lesa, Kranj, tel.: 031/555-134

SUHA bukova razžagana drva in posipalec soli Riko, Gorje, tel.: 031/561-707

SUHA bukova, jesenova in mešana drva, primerna za kamin, tel.: 041/665-360

SUHA drva – bukve, hrasta in kostanja, tel.: 041/481-588

STANOVANJSKA
OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

MIZO, 80 x 120, tel.: 040/705-145

NOVO posteljo iz pravega lesa – bukev, skupaj z letvicami, 90 x 200, –30 %, tel.: 04/59-45-197, 040/501-213

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

POPOLNOMA novo in neuporabljeno vgradno kuhinjsko napo Strata Black 90 IX A, napa Siccabo, ugodno, tel.: 041/787-043

ŠPORT, REKREACIJA

KUPIM

MOŠKO ali žensko kolo Rog senior, tel.: 064/239-773

Horst Hegewald-Kawich

300 vprašanj o vzgoji psov

► Zakladnica znanja od A do Z
► Praktični navetvi strokovnjakov

Dodatku pripomočki za vzgojo

Pes obogati naše življenje - še toliko bolj, če dobro ve, kako se mora v vsakdanjem življenju obnašati. Ta priročnik izčrpno odgovori na vsa vprašanja v zvezi z vzgojo pasjih štirinožcev. Motivacija, šolanje ali zaposlitev - dobili boste veliko uporabnih nasvetov!

Broširana vezava v plastičnem ovitku, 256 strani.
Redna cena priročnika je 16,90 EUR. Akcijska cena:

9,90 EUR

* Poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Spoznajte največje skladatelje in med branjem poslušajte glasbo, ki so jo ustvarili. Poučite se o glasbilih in o tem, kako se nanje igra ter z njihovim združevanjem ustvarja glasbo. Odkrijte najslavnejše opere, simfonije, baletne koncerte.

Z APLIKACIJO ZA 100 ZVOČNIH POSNETKOV!

Redna cena knjige je 16,90 evra, akcijska cena je samo

9,90 EUR

* Poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

RADIO KRANJ 97.3

tvoji najljubši hiti

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

radio GORENC | Širim veselje!

Osrednje slovenska 93,8 MHz | Jesenice 92,1 MHz | Tržič 95,1 MHz

Radio Triglav®

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz

RADIO ZA RADOVEDNE

Plačilo letne naročnine se zares splača!

Pri plačilu **letne naročnine** prihranite **25 odstotkov**, to pomeni, da časopis kar tri mesece prejmete brezplačno! Izognete se še mesečnemu plačilu položnic (in provizije) in prejmete darilo s praktičnimi izdelki.

Letna naročnina za fizične osebe za leto 2024 s popustom znaša 208,57 evra, prihranek pa kar 69,53 evra!

Spremembo načina plačevanja nam čim prej sporočite na tel. št. 04/201 42 41 ali 04/201 42 00 vsak delavnik od 8. do 15. ure ali po e-pošti na narocnine@g-glas.si.

Pridružite se naši pozitivno naravnani družini naročnikov, veseli vas bomo!

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

ENKRAT PLAČATE, STOPETKRAT PREJMETE!

Gregorčič: zima doslej pretopla

Lanski december je bil najtoplejši vsaj od leta 1950. Na sneg po nižinah bo treba še počakati.

ANA ŠUBIC

Kranj – Letošnja zima nam je doslej kazala predvsem svoj mil obraz. V nižinah lahko o snežni idili za zdaj zgolj sanjamo, previsoke temperature za ta čas in posledično pomanjkanje snega pa so občutili tudi na smučiščih. »Letošnja zima je bila doslej seveda pretopla, a nismo še niti na polovici,« je v torek dejal meteorolog na Agenciji RS za okolje (Arso) Branko Gregorčič. Dodal je, da je višina snežne odeje v teh dneh na Kreda-

In kako kaže za naprej? Do konca tega tedna naj bi bilo vreme suho, temperature na Gorenjskem pa nekoliko pod povprečjem. »V dneh po 15. januarju se verjetnost padavin poveča, a po nižinah kaže bolj na dež kot na sneg. Seveda pa možnosti sneženja v drugi polovici januarja ne gre povsem izključiti,« je napovedal Gregorčič.

V Kranju skoraj 18 stopinj

Lanski december je bil po delnih in še ne povsem dokončnih podatkih Arsa najtoplejši v zgodovini njihove

Anže Medved z Arsa je pojasnil, da je bilo po zadnjih podatkih lansko leto na ravni države najtoplejše v zgodovini njihovih meritev, torej vsaj od leta 1950. Ravno zaradi rekordno toplega decembra je za malenkost prehitelo leto 2022. Odklon povprečne temperature zraka od povprečja obdobja 1991–2020 je na državni ravni lani znašal dobre 1,3 stopinje Celzija. Leto 2023 je bilo že trinajsto zaporedno leto s pozitivnim temperaturnim odklonom.

rici oz. nad okoli 2000 metri nad morjem nad dolgotletnim povprečjem, v sredogorju blizu povprečja, nižje pa je snega zelo malo ali nič. Snežna odeja na Kredarici je denimo trenutno debela okoli 270 centimetrov.

vih meritev, torej vsaj od leta 1950, sicer pa je bil že sedmi nadpovprečno topel po vrsti. Na ravni države je odklon temperature zraka od povprečja primerjalnega obdobja 1991–2020 znašal 2,9 stopinje Celzija, izjemno

Količina manjša, cena pa višja

ANA ŠUBIC

Kranj – Na Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS) so že lani v okviru kampanje o t. i. skrčflaciji opozarjali na različne do potrošnika neprijazne prakse, s katerimi proizvajalci in trgovci prikrito dvigajo cene izdelkov z zmanjšanjem količine v embalaži, zdaj pa so razkrili nove tovrstne primere. »Krčenje izdelkov

sicer zakonsko ni prepovedano, a večina proizvajalcev izdelke preoblikuje netransparentno, zato večina potrošnikov spremembe v ceni ne zazna,« so sporočili z ZPS.

V želji po ozaveščenosti potrošnikov so objavili nov seznam 11 izdelkov, pri katerih je zaradi zmanjšanja količine prišlo do občutnega povišanja cene za enoto. Količina teh izdelkov se je v povprečju zmanjšala za 20

odstotkov, njihova cena za enoto (na kilogram oz. liter) pa se je v primerjavi s ceno pred skrčenjem povišala za od 17 do 86 odstotkov. Gre za pogosto prakso prikritega dvigovanja cen v času druginje, zato so to prakso poimenovali »skrčflacija«, kar izhaja iz besed skrčenje in inflacija.

Seznam izdelkov so objavili na spletni strani ZPS in v januarski številki revije

ZPStest. Na njem najdemo mešanico za francosko solato, ki ima več kot podvojeno ceno za enoto kot pred skrčenjem, mehčalec za perilo, ki se je kljub zmanjšanju embalaže z 1,8 na 1,6 litra podražil z 2,99 na 4,99 evra, pa tudi sir, kosmiče, čistilo ...

ZPS potrošnikom svetuje, naj kupujejo preudarno ter berejo oznake na embalaži in naj bodo pozorni na ceno za enoto. Če opazijo, da je proizvajalec zmanjšal količino izdelka oz. spremenil njegovo sestavo ter kakovost, naj poiščejo alternativo.

vremenska napoved

Danes in jutri bo pretežno jasno. V nedeljo se bo oblačnost od juga nekoliko povečala, predvsem vzdolž meje z Avstrijo pa bo še dokaj sončno.

PETEK

☀️
-8/1 °C

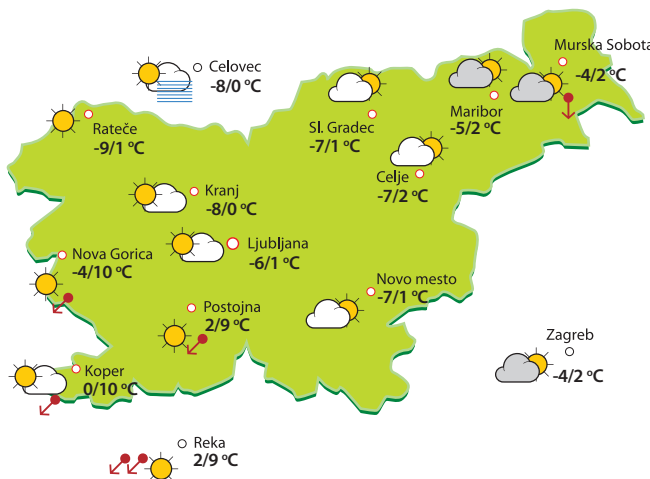
SOBOTA

☀️
-9/1 °C

NEDELJA

☀️
-6/2 °C

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

Zdravniki stavkajo, ljudje pa čakajo

V času, ko zdravniki in zobozdravniki svoje nezadovoljstvo s pogoji dela izražajo s stavko, smo želeli prisluhniti mnenju ljudi. Vsak od nas je namreč tudi pacient.

Marjana Dobravec, Radovljica:

»Sploh se ne strinjam. Če primerjam upokojske pokojnine ter plače zdravnikov, potrebujem osem mesecev za tak znesek. Nad zdravstvom pa sem razočarana, če je kaj narobe s tabo, samo čakaš. Čakaš in čakaš, pa ne dočakaš. Stavka težav pacientov ne bo rešila.«

Darja Sedej, Kranj:

»S stavko se ne strinjam, saj mislim, da imajo precej dobre plače. So pa zagotovo najbolj oškodovani pacienti. Sama sicer nisem nezadovoljna z oskrbo, vedno sem je bila deležna, me pa motijo čakalne vrste. Ne vem niti zakaj so take vrste. Včasih nas je bilo še več, pa ni bilo takih vrst.«

Marta Žefran, Radovljica:

»Nisem se ravno poglabljala, ampak mislim, da imajo precej dobre plače, vsaj splošni zdravniki in specializanti. Večje plače bi potrebovale medicinske sestre, ki imajo res veliko dela. Sama sem bila sicer vedno deležna zdravstvene oskrbe, ampak sem tudi kar dolgo čakala. Kar je bilo nujno, so opravili takoj, za drugo pa čakaš.«

Marija Ana Jan, Kranj:

»Ne podpiram stavke zdravnikov. K sreči že štiri leta nisem bila pri zdravniku, tako da težko povem, kako je trenutno z zdravniško oskrbo. Sem pa bila pri zobozdravniku, kjer sem vse plačala sama. Najbolje, da potem kar vsi stavkajo. Mislim, da nimajo tako slabih plač, kot pravijo.«

Andrej Maver, Radovljica:

»Težko rečem, ali je stavka upravičena ali ne. Strinjam se, da bi se plačna razmerja morala razporediti. Ne vem pa, kakšne imajo plače in koliko delajo, tako da težko ocenim. Sem pa z zdravstveno oskrbo zadovoljen, na očesni sem že domač – oskrba je vedno kakovostna.«

N. T. / Foto: Tina Dokl

NA GLAS

aforizem

Mimo sosedovega psa poštarji raznašajo samo hitro pošto.

Milan Fridauer - Fredi